

Vystavujú diplomy študentov, ktorí zahynuli vo vojne a nestihli dokončiť štúdium	2
Online, eastmag.sk, 13. 3. 2025, 8:42	
Neodovzdané diplomy na UPJŠ v Košiciach – Čo odkryva táto výstava?	3
Online, ssn.sk, 13. 3. 2025, 8:53	
Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach ponúka nový profesijne orientovaný študijný program „nemecký jazyk pre firemnú prax a projektový manažment“	4
Online, ssn.sk, 13. 3. 2025, 10:01	
Podzemok nátržníka vzpriameného jednoznačne vylieči hnačku	5
Online, vedanadosah.cvtisr.sk, 13. 3. 2025, 12:55	
Východné Slovensko spája sily v boji proti rakovine: prevencia potrebuje najvyššiu prioritu	9
Online, web.vucke.sk, 13. 3. 2025, 13:00	
TIPOS III. Liga - Námestovo hetrikom zostrelil budúci právnik. Škovran chce gólovo prekonať jeseň	11
Online, futbalsfz.sk, 13. 3. 2025, 13:53	
Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca	13
Online, tasr.sk, 13. 3. 2025, 16:01	
Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca	14
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 13. 3. 2025, 16:01	
Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca	15
Online, aktualita.sk, 13. 3. 2025, 16:05	
Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca	16
Online, hnonline.sk, 13. 3. 2025, 16:08	
Východné Slovensko spája sily v boji proti rakovine: prevencia potrebuje najvyššiu prioritu	17
Online, premiumnews.sk, 13. 3. 2025, 16:13	
Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti vírusu HPV	19
Online, korzar.sme.sk, 13. 3. 2025, 16:14	
Situácia na východnom Slovensku je alarmujúca: nízka zaočkovanosť proti HPV môže mať fatálne následky	20
Online, spravy.pravda.sk, 13. 3. 2025, 16:15	
Odborníci: zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je alarmujúca	21
Online, teraz.sk/zdravie, 13. 3. 2025, 16:15	
Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca	22
Online, lekári.sk, 13. 3. 2025, 16:34	
Alarmujúce zistenia odborníkov: So zaočkovanosťou detí proti tomuto vírusu to na východe nevyzerá ružovo	23
Online, cas.sk, 13. 3. 2025, 16:38	
Najnižšia zaočkovanosť proti HPV vírusu	24
Televízia - STVR 24, Správy RTVS z regiónov, 13. 3. 2025, 18:09	
Zanedbaná prevencia	25
Televízia - Markíza, Televízne noviny, 13. 3. 2025, 19:48	
Šaca - centrum športovej medicíny na východe	27
Online, tlacovespravy.sme.sk, 14. 3. 2025, 5:50	

Vystavujú diplomy študentov, ktorí zahynuli vo vojne a nestihli dokončiť štúdium

13. 3. 2025, 8:42, Zdroj: eastmag.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 404 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 89 EUR

Vystavujú diplomy študentov, ktorí zahynuli vo vojne a nestihli dokončiť štúdium

Pridajte komentár

3 min. čítania

Na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (UPJŠ)** je do 11. apríla inštalovaná výstava fotografií s názvom Unissued Diplomas – Neodovzdané diplomy. Uctieva pamiatku ukrajinských študentov, ktorí nemali možnosť úspešne ukončiť štúdium, pretože zahynuli v dôsledku rusko-ukrajinskej vojny.

Od 24. februára 2023 – prvého výročia od začiatku vojenského konfliktu – až dodnes už výstava precestovala značnú časť sveta.

„Túto výstavu sme vytvorili, aby sme svetu pripomenuli prebiehajúcu vojnu a cenu, ktorú Ukrajinci denne platia v boji za slobodu,“ uvádzajú autori na oficiálnej webstránke projektu. Unissued Diplomas je medzinárodný projekt, ktorý pripomína stratené životy ukrajinských študentov. Mnohí z nich usilovne pracovali na tom, aby úspešne ukončili svoje štúdium. Tohto významného okamihu v živote ani ďalších splnených plánov o svojej budúcnosti sa, žiaľ, už nedočkali. Od začiatku výstavy sa zorganizovalo viac ako 250 výstav v 30 krajinách sveta z toho na vyše 100 univerzitách. Aj v tomto ročníku bude výstava prezentovaná v areáloch vysokých škôl a ďalších inštitúcií po celom svete.

Výstava bude putovať medzi jednotlivými fakultami **UPJŠ** viac ako jeden mesiac, zväčša v týždňových intervaloch. Diplomy budú vystavené 3. – 14. 3. v areáli Filozofickej fakulty **UPJŠ** (Moyzesova 9), 17. – 21. 3. na Fakulte verejnej správy **UPJŠ** (Popradská 66), 24. – 28. 3. na Právnickej fakulte **UPJŠ** (Kováčska 26, 30), 31. 3. – 4. 4. diplomy prijme Lekárska fakulta **UPJŠ** (Trieda SNP 1) a výnimkou nebude ani Prírodovedecká fakulta **UPJŠ** (areál na Jesennej 5), kde bude v termíne 7. – 11. 4. 2025 vystavených 40 diplomov v nadživotnej veľkosti umiestnených na stojanoch.

Foto: **UPJŠ**

Príbehy by sa vmestili do niekoľkých kníh

Hlavným cieľom iniciatívy je pripomenúť študentom osudy ich rovesníkov, ako aj deklarovať, že vojna v plnom rozsahu stále pokračuje a počet nevinných obetí pribúda. Tento projekt by nemohol fungovať bez podpory platformy Memorial memory, ktorá zhromažďuje a zverejňuje informácie o ukrajinských civilných a vojenských obetiach vo vojne, ako uvádzajú autori.

„Na Slovensku sme v spolupráci s Nedeľnou ukrajinskou školou v Bratislave zorganizovali 15 výstav v roku 2024, za čo by som rada vyjadrila poďakovanie Tetiane Petiurenko a Olge Ostrogljad. Na Ukrajine trvá vojna už tretí rok, každý jeden deň sú zmarené životy a zničené osudy nevinných ľudí, ich príbehy by sa zmestili do niekoľkých kníh. Jedným z najdôležitejších cieľov projektu je ukázať celému svetu, že vojna je veľké nešťastie a že ľudský život by mal vždy byť tou najcennejšou hodnotou. Pre nás, Ukrajincov, je veľmi dôležité hovoriť o tom. Verím, žeby sa v budúcnosti mohla výstava rozšíriť o ďalšie príbehy,“ uviedla Dr. Elena Lykhota, spoluorganizátorka výstavy.

Projekt je možné podporiť aj dobrovoľným darom pre nadáciu Unissued Diplomas Endowment Fund, ktorá každoročne plne pokrýva školné pre jedného študenta, poskytuje štipendiá a granty na projekty a ďalším z cieľov tejto iniciatívy je založiť kontinuálne štipendium v hodnote 75 000 dolárov. Hlavným poslaním nadácie je tak podporovať vzdelávanie študentov na pamiatku tých, ktorí o túto možnosť tragicky prišli.

tlačová správa

Autor: tlačová správa

Neodovzdané diplomy na UPJŠ v Košiciach – Čo odkrýva táto výstava?

📅 13. 3. 2025, 8:53, Zdroj: ssn.sk , Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 38 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 32 EUR

Neodovzdané diplomy na **UPJŠ** v Košiciach – Čo odkrýva táto výstava?

Comments

Na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (UPJŠ)** bola inštalovaná výstava pod názvom Unissued Diplomas – Neodovzdané diplomy. Výstava bude sprístupnená od 3. marca do 11. apríla 2025. Putovná výstava fotografií uctieva pamiatku ukrajinských študentov, ktorí nemali možnosť úspešne ukončiť štúdium, pretože prišli o životy v dôsledku rusko-ukrajinskej vojny.

Výstava neodovzdaných diplomov odkrýva príbehy 40 ukrajinských študentov, ktorí zahynuli vo vojne. Od 24. februára 2023 – prvého výročia od začiatku vojenského konfliktu – až dodnes už precestovala značnú časť sveta a bola prijatá v rôznych inštitúciách po celom svete. „ Túto výstavu sme vytvorili, aby sme svetu pripomenuli prebiehajúcu vojnu a cenu, ktorú Ukrajinci denne platia v boji za slobodu, “ uvádzajú autori na oficiálnej webstránke projektu. Unissued Diplomas je medzinárodný projekt, ktorý pripomína stratené životy ukrajinských študentov. Mnohí z nich usilovne pracovali na tom, aby úspešne ukončili svoje štúdium. Tohto významného okamihu v živote ani ďalších splnených plánov o svojej budúcnosti sa, žiaľ, už nedočkali. Od začiatku výstavy sa zorganizovalo viac ako 250 výstav v 30 krajinách sveta z toho na vyše 100 univerzitách. Aj v tomto ročníku bude výstava prezentovaná v areáloch vysokých škôl a ďalších inštitúcií po celom svete.

Neodovzdané diplomy prijala aj **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, výstava bude putovať medzi jednotlivými fakultami univerzity viac ako jeden mesiac zväčša v týždňových intervaloch. Diplomy budú vystavené 3. – 14. 3. v areáli Filozofickej fakulty **UPJŠ** (Moyzesova 9), 17. – 21. 3. na Fakulte verejnej správy **UPJŠ** (Popradská 66), 24. – 28. 3. na Právnickej fakulte **UPJŠ** (Kováčska 26, 30), 31. 3. – 4. 4. diplomy prijme Lekárska fakulta **UPJŠ** (Trieda SNP 1) a výnimkou nebude ani Prírodovedecká fakulta **UPJŠ** (areál na Jesennej 5), kde bude v termíne 7. – 11. 4. 2025 vystavených 40 diplomov v nadživotnej veľkosti umiestnených na stojanoch. Diplomy prezentujú životné príbehy zosnulých študentov i tragické okolnosti ich smrtí. Hlavným cieľom tejto iniciatívy je pripomenúť našim študentom osudy ich rovesníkov, ako aj deklarovať, že vojna v plnom rozsahu stále pokračuje a počet nevinných obetí pribúda. Tento projekt by nemohol fungovať bez podpory platformy Memorial memory, ktorá zhromažďuje a zverejňuje informácie o ukrajinských civilných a vojenských obetiach vo vojne, ako uvádzajú autori výstavy na oficiálnom webe.

„ Na Slovensku sme v spolupráci s Nedeľnou ukrajinskou školou v Bratislave zorganizovali 15 výstav v roku 2024, za čo by som rada vyjadrila poďakovanie Tetiane Petiurenko a Olge Ostrogljad. Na Ukrajine trvá vojna už tretí rok, každý jeden deň sú zmarené životy a zničené osudy nevinných ľudí, ich príbehy by sa zmestili do niekoľkých kníh. Jedným z najdôležitejších cieľov projektu je ukázať celému svetu, že vojna je veľké nešťastie a že ľudský život by mal vždy byť tou najcennejšou hodnotou. Pre nás, Ukrajincov, je veľmi dôležité hovoriť o tom. Verím, žeby sa v budúcnosti mohla výstava rozšíriť o ďalšie príbehy, “ uviedla Dr. Elena Lykhota, spoluorganizátorka výstavy. Zároveň doplnila, že výstava neodovzdaných diplomov bude v marci súčasne prebiehať aj na jednom z popredných nemeckých inštitútov Akkon v Berlíne.

Projekt je možné podporiť aj dobrovoľným darom pre nadáciu Unissued Diplomas Endowment Fund, ktorá každoročne plne pokrýva školné pre jedného študenta, poskytuje štipendiá a granty na projekty a ďalším z cieľov tejto iniciatívy je založiť kontinuálne štipendium v hodnote 75 000 dolárov. Hlavným poslaním nadácie je tak podporovať vzdelávanie študentov na pamiatku tých, ktorí o túto možnosť tragicky prišli.

Mgr. Laura Holánová, PhD., tlačová referentka a hovorkyňa **UPJŠ** v Košiciach

E-mail: laura.holanova@upjs.sk

Tel.: +421 55 234 1550, mob.: +421 905 385 911

Web: www.upjs.sk

Komentáre

Email

Mohlo by vás zaujímať

Autor: RO SSN Košice

Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach ponúka nový profesijne orientovaný študijný program „nemecký jazyk pre firemnú prax a projektový manažment“

13. 3. 2025, 10:01, Zdroj: ssn.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 38 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 32 EUR

Filozofická fakulta **UPJŠ** v Košiciach ponúka nový profesijne orientovaný študijný program „nemecký jazyk pre firemnú prax a projektový manažment“

Comments

Unikátny študijný program ponúka širokú flexibilitu a možnosť adaptácie absolventov na rôzne potreby trhu. Komunikačné zručnosti v cudzích jazykoch v spojení s digitálnymi kompetenciami a soft skills sú dnes v praxi vysoko žiadané.

Katedra germanistiky Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** ponúka záujemcom o vysokoškolské štúdium nový profesijne orientovaný študijný program nemecký jazyk pre firemnú prax a projektový manažment. Ide o trojročné bakalárske štúdium v dennej forme štúdia.

Nový študijný program sa otvára v spolupráci so zahraničnými a domácimi firmami a konzorciami, ktoré pôsobia na slovenskom pracovnom trhu – Deutsche Telekom, IT Valley a Unique People. Odborníci z týchto firiem sa budú podieľať tak na teoretickej príprave, ako aj na praktickej príprave študentiek a študentov KG FF **UPJŠ**. Nový študijný program obsahuje tieto oblasti: nemecká komunikácia, manažment, soft skills, povinný cudzí jazyk (angličtina) a voliteľný cudzí jazyk (švédčina). Súčasťou štúdia je prax vo firmách.

Úspešní uchádzači o štúdium sa naučia efektívne komunikovať v nemeckom a anglickom jazyku v oblasti medzinárodného obchodu, personalistiky, PR a marketingu. Zdokonalia sa v nemčine a angličtine a navyše sa môžu naučiť základy švédčiny. V rámci štúdia si osvoja základy manažmentu, komunikácie a translatológie a tiež získajú prehľad z jazykovedných disciplín (fonetika, morfológia, syntax, stylistika) a základné vedomosti z literatúry a kultúry nemecky hovoriacich krajín.

Študenti absolvujú základný tréning komunikačných zručností smerom ku klientovi, vrátane riešenia jeho požiadaviek a budovania vzťahov, prehĺbia svoje digitálne kompetencie (napríklad na tvorbu firemných a produktových prezentácií či vo využívaní nástrojov umelej inteligencie), zdokonalia si mäkké zručnosti (soft skills) a naučia sa prispôbiť komunikáciu kultúrnym a sociálnym špecifikám rôznych prostredí.

Absolventi študijného programu sa po skončení štúdia budú môcť uplatniť ako jazykoví experti pre firmy (prekladatelia, editori, konzultanti pre AI preklady), ako predajcovia a PR špecialisti v oblasti obchodnej komunikácie, v oblasti digitálneho marketingu – ako Social Media Manager pre nemecký trh, v oblasti HR a firemnej kultúry – ako organizátori podujatí, asistenti pre nemeckých zamestnancov či ako projektoví manažéri, ale budú mať možnosť pokračovať aj na magisterskom stupni štúdia (na nadväzujúcom programe sa pracuje).

Podávanie prihlášok na nový profesijne orientovaný študijný program nemecký jazyk pre firemnú prax a projektový manažment bude spustené v druhej polovici marca 2025, termín podania prihlášky je do 31. mája 2025. Prijímacie konanie bude realizované bez prijímacej skúšky – na základe posúdenia komplexných výsledkov stredoškolského štúdia.

PhDr. Marián Gladiš, PhD., Filozofická fakulta **UPJŠ** v Košiciach

Nový študijný program KG FF UPJŠ

Komentáre

Email

Mohlo by vás zaujímať

Autor: RO SSN Košice

Podzemok nátržníka vzpriameného jednoznačne vylieči hnačku

📅 13. 3. 2025, 12:55, Zdroj: vedanadosah.cvtisr.sk , Autor: Ivan Šalamon, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 2 926 GRP: 0,07 OTS: 0,00 AVE: 237 EUR

Podzemok nátržníka vzpriameného jednoznačne vylieči hnačku

Ivan Šalamon externý redaktor 13. marca 2025

Liečivé vlastnosti nátržníka vzpriameného boli vysoko cenené už v stredoveku, keďže išlo o jediný liek na úplavicu.

Nátržník vzpriamený (*Potentilla erecta*) je trváca bylina patriaca k eurosibírsym druhom. Zdroj: I. Šalamon

Droga nátržníka vzpriameného sa vyznačuje vysokým obsahom trieslovín. Ide o hodnotný prostriedok so sťahujúcimi účinkami. Oddávna sa používal vnútorne pri nešpecifických akútnych hnačkách.

Ruská bylina a tradícia

Rastlina bola populárna najmä medzi ruským ľudom, o čom rozpráva jedna z epických hrdinských básní, ktorú v tomto kontexte označujem bylinou (rus. были на). V nej sa hovorí, že bohatier Ilja Muromec pred hrdinskými bitkami v húštine našiel nátržník, pričom vdýchol vôňu jej korenkov (podzemkov) a pocítil v sebe nesmiernu silu. S takouto výbavou sa mohol postaviť Slávikovi lúpežníkovi – bytosti s ľudskými aj vtáčimi rysmi, ktorý v lese napádal pocestných a zabíjal ich silným hvizdom.

V obsahu byliny sa hovorí: „Prišiel raz Ilja Muromec do temných lesov neďaleko Brianska. Zbadal pred sebou čosi nevídané. Vedľa seba stálo deväť mohutných dubov, čo vrcholcami nebeské oblaky podopierali. Všade vôkol pusto, nikde ani vtáčka-letáčka, všetko živé z týchto strašných miest zutekalo pred zloduchom, čo má milé, vôbec nie zbojnícke meno Slávik. Ten tu medzi košatými dubmi striehne, ukrytý pred ľudským zrakom. A keď Ilja prišiel až pod jeho samé hniezdo, Slávik lúpežník všetkou silou zahvízdal, chtiac ho usmrtiť. Bohatier položil kalenú strelu na svoj tuhý luk a pustil ju na hniezdo Slávikovo. Vystrelil mu pravé oko a lúpežník sa zvalil na zem ako ovsený snop. Ilja ho pevne priviazal k svojmu oceľovému strmeňu. V jednu nedeľu, bolo práve po obednej pobožnosti, prišiel do Kyjeva k milostivému kniežaťu Vladimírovi. Slniečko, knieža! Práve preto som sa na ceste zdržal, lebo som poriadok so Slávikom zbojníkom robil. A samého Slávika som priviezol na tvoj slávny dvor k sedlu priviazaného.“

Na doplnenie treba uviesť, že Vladimír I. Sviatoslavič Veľký (960 – 1015) bol kniežaťom Kyjevskej Rusi a iniciátorom jej pokrstenia.

História

Použitie podzemkov nátržníka pri horúčke a žltacke opisujú vo svojich dielach lekári, lekárnici a botanici ako Teofrastos z Eresu (372 pred n. l. – 287 pred n. l.), Plínius Starší (23 – 79), Pedanius Dioscorides (40 – 90) a Claudius Galénos (129 – 199). Na zámeny s inými druhmi nátržníkov však upozornil až anglický lekár a sociálny reformátor James Parkinson (1755 – 1824). Vychádzal predovšetkým z ich použitia na rôzne zdravotné problémy predovšetkým pri sociálne slabých občanoch anglického Londýna.

V stredoveku boli liečivé vlastnosti nátržníka vzpriameného vysoko cenené, pretože to bol jediný liek na úplavicu. Je dôležité vedieť, že úplavica (dysentéria alebo červienka) je súhrnné označenie pre zápalové ochorenia čreva, najmä hrubého, spôsobené baktériami, vírusmi, prvokmi, červami alebo chemickými látkami. Prejavuje sa hnačkou, bolesťami brucha a tráviacimi kŕčmi. Herbáre z tohto obdobia uvádzajú túto rastlinu pod názvom „krvavý koreň“, a to najmä pre jeho schopnosť farbenia koží a látok dočervena.

Vľavo ilustrácia nátržníka vzpriameného (*Potentilla erecta*) z knihy *Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz* (1885) prof. Dr. Otta Wilhelma Thomého. Vpravo rastlina nátržník vzpriamený. Zdroj: (vľavo) [Wikimedia Commons/www.biolib.de](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Potentilla_erecta_1885.jpg); (vpravo) [Wikimedia Commons](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Potentilla_erecta.jpg)

Pozrite si

21. marca 2024 | Ivan Šalamon

Etymológia

Vedecký (latinský) názov *potentilla* sa pôvodne používal v staroveku iba pre nátržník husí (*Potentilla anserina* L.). Druhovú epiteton *erecta* pochádza zo slov *erectus* (vzpriamený) a *eriger e* (dvíhať a umiestňovať sa). Systematici v botanike ho zaviedli, lebo rastlina má vzpriamené stonky.

Oficiálny názov drogy je *Rhizoma tormentillae*, pričom sa tu zvyrazňuje latinské slovo *tormentilla* pochádzajúce zo slova *tormina* alebo jeho zdrobneniny *tormentina*, ktoré znamená bolesť brucha, koliku a v stredoveku úplavicu. Epiteton je priradené práve k tomuto rastlinnému druhu pre jeho široké použitie na tieto účely. Okrem toho sa bylina používala aj zvonka – na oplachovanie, liečenie popálenín, mokvajúcich ekzémov a iných kožných lézií.

Morfológia

Nátržník vzpriamený (*Potentilla erecta* L. Räusch) je trváca bylina s 0,2 až 0,4 metra dlhými, vzpriamenými alebo výstupovými, nezakoreňujúcimi sa, slabo rozkonárenými a roztrúsenými chlpatými stonkami.

Rastliny majú striedavé, dlaňovito zložené, stopkaté, hore sediace listy. Vyrastajú z hrubého, rýľovitého a drevnatého podzemku, ktorý býva čiernohnedej farby. Päť- až trojpočetné dlaňovité a zložené listy sa skladajú zo sediacych, podlhovasto kopijovitých, hrubo a končisto zúbkatých lístkov.

Stonkové listy majú nápadné prilístky. Pazušné, jednotlivé kvety majú dlhé stopky. Sú pravidelné a obojpohlavné. Majú kalíšok a kalich, žltú štvorlupienkovú korunu, mnoho tyčiniek na obyčajne holom lôžku. Plody sú nažky.

Kvet nátržníka vzpriameného je štvorpočetný a má asi 10 milimetrov. Na obrázku ho vidíme z viacerých pohľadov. Zdroj: Wikimedia Commons

Výskyt

Nátržník vzpriamený patrí k eurosibírskeym druhom. Nachádzame ho vo všetkých pásmach našich zemepisných šírok – na lúkach, v lesných zárostoch, na rúbaniskách aj na vrchoch.

Viaže sa na kremečité pôdy. Rastie na vlhkých piesočnatých, piesočnato-hlinitých, hlinitých a rašelinových pôdach. V severnej časti svojho rozsahu – v tundre a lesnej tundre – sa nachádza pozdĺž brehov riek, potokov a na okraji močiarov.

Z včelárskeho hľadiska je veľmi cenený pre obsah medoviny a značné množstvo peľu. V európskej časti Ruska rastie od pobrežia Barentsovoho mora po stepnú zónu, vstupuje do lesov južnej tajgy a lesostepí západnej Sibíri, rastie aj v horských pásoch Veľkého a Malého Kaukazu. Tento druh nájdeme i v Bielorusku a na Ukrajine.

Porast nátržníka vzpriameného v prírode. Zdroj: I. Šalamon

Zber, sušenie a uskladnenie

Nátržník vzpriamený kvitne v máji až októbri. Ešte raz je potrebné upozorniť, že žlté kvety na rozdiel od iných druhov nátržníkov sú štvorpočetné a asi 10 milimetrov veľké.

Predmetom zberu sú podzemky dokonale zbavené koreňov. Vykopávajú sa z dvoj- až trojročných rastlín na jeseň, v októbri, alebo skoro na jar, v marci. Zberáme len podzemky, ktoré sú valcovité, hľuzovité, tvrdé, nerovnomerne drsné, s mnohými jamkami vytvorenými opadaním tenkých korieňov. Mali by byť 40 až 50 milimetrov dlhé a 10 až 30 milimetrov hrubé. V hornej časti môžu byť rozšírené.

Odstránime zvyšky hliny, nadzemné časti, drobné koreňky. Umyjeme ich, hrubšie rozrežeme a dáme na vzdušné miesto. Čerstvý podzemok nátržníka sa pri narezaní sfarbuje do krvavočervena. Sušený je tmavohnedočervený so žltastými jazvami po koreňoch.

Rastlinný materiál sa suší v tieni, prípadne v sušiarňi pri teplotách do 45 stupňov Celzia. Správne usušená droga (*Rhizoma tormentillae*) je zvonku tmavohnedá a zvnútra červenkastá. Skladujeme ju na tmavom, vzdušnom a suchom mieste. Materiál sa ďalej nezaparuje, nedrobí, suché podzemky sú veľmi tvrdé a na lome červenkasté až červenofialové. Droga má pomer zosušenia asi 3: 1. Skladuje sa na suchých miestach v dobre zatvorených nádobách. Nemá pach a chuť silne zvieravo a sťahujúco. Na homeopatické účely sa používa čerstvý podzemok.

Usušená droga z podzemku nátržníka vzpriameného. Zdroj: Wikimedia Commons

Aktívne látky

Farmakologické vlastnosti nátržníka vzpriameného závisia od biologicky aktívnych látok obsiahnutých v rastline. Podzemky obsahujú až 30 percent trieslovín. Sú to tormentilové triesloviny, ktoré sa skladajú prevažne z katechínov. Tieto hydrolyzujú, skladovaním sa vytvárajú neúčinné flobafény (tormentilová červeň) a odštiepuje sa glukóza.

Tormentozid (rosamultin). Zdroj: I. Šalamon

Ďalej je tu 6 percent glykozidu tormentilín a triterpenoidy: kyselina chinovová, tormentozid (rosamultin); živice, kryštalický ester tormentolu; fenolové kyseliny: galová, chinová, ellagová, kávová, n-kumarová, protokatechuová, flavonoidy (kaempferol), fenoly (fluoroglucinol, pyrokatechín, pyrogallol); katechín, vosk, guma, škrob, 29 makro- a mikroprvkov (Ca > S > Mg > K > Sn > I > P > Ba > Al > Zn > Mn > Fe > Sr > Si > Ag > Cr > Ni > Cu > Pb > V > Se > Ti > Cd > Ge > Na > Mo > Co > As > Bi).

Pozrite si

29. mája 2024 | Ivan Šalamon

Fytoterapia a iné využitie

Droga (*Rhizoma tormentillae*) pôsobí ako mohutné adstringencium, prírodná látka so sťahujúcim účinkom, a účinkuje proti hnačkám, úplavici a krvácaniam každého druhu (črevnému, žalúdočnému, pri silnej menštruácii a podobne). Dávkuje sa 0,5 až 3 gramy viac ráz denne na odvar, prípadne vo forme práškovej drogy (3- až 4-krát denne na hrot noža). Prášok z podzemku sa dáva aj do zubných pást. Tu napomáha pri zápalových procesoch v ústnej dutine – stomatitíde, faryngitíde a aftách (pľuzgieriky miskovitého tvaru s bielym alebo žltkastým povlakom na povrchu jazyka alebo na ďasnách).

Droga slúži v ľudovej medicíne vo forme odvarov aj proti kĺbovému reumatizmu, na obklady alebo ako zložka masť na mokvavé vyrážky, na popraskané ruky alebo pery. Technická aplikácia je známa ako farbiaci prostriedok koží načerveno, trieslo na kožu a prísada pri výrobe atramentov. Uplatňuje sa aj vo veterinárnej medicíne.

Známy nemecký kňaz a liečiteľ Sebastian Kneipp (1821 – 1897) odporúčal odvar z koreňa nátržníka (z 10 gramov na 1 liter vody) osobitne pri vracaní krvi. Najprv sa mala užívať plná polievková lyžica odvaru každých 20 minút, potom každú hodinu a po odznení nepriaznivého stavu už len 2- až 3-krát denne. Rovnako ho využíval pri svojich pacientoch aj na vyčistenie pľúc, pečene a proti žltacke. V takom prípade sa má koreň variť vo vode s vínom. Každé 2 až 3 hodiny sa podáva 1 polievková lyžica.

Recepty

Pri príprave čaju nalejeme do šálky 0,5 litra vriacej vody na 3 až 5 gramov podzemkov nátržníka a necháme 10 – 15 minút lúhovať. Čaj môžeme pripraviť aj tak, že dáme 3 až 5 gramov podzemkov nátržníka do studenej vody, necháme krátko prejsť varom a po niekoľkých minútach scedíme. Pijeme 2- až 3-krát denne po 1 šálke medzi jedlom.

Na vyplachovanie a kloktanie (odporúča sa každé dve hodiny) sa používa vlažný čaj alebo 10 kvapiek tinktúry na pohár vody, na nanášanie vatičkou na ďasná sa berie nezriedená tinktúra. Ak trvajú hnačky dlhšie ako dva dni a ak je v stolici prímies krvi alebo sa pridá horúčka, je potrebné vyhľadať lekára.

Odvar sa pripravuje z 1 – 1,5 lyžičky drogy, ktorú zalejeme asi 0,4 litra vody. Pije sa 2- až 4-krát denne. Proti hnačke sa často podáva aj prášok z 0,5 gramu koreňa 2- až 4-krát denne, vždy po jedle. Droga sa môže podávať buď samostatne, alebo v zmesiach. Proti hnačke napríklad účinkuje aj odvar z koreňa nátržníka vzpriameného v kombinácii s dubovou kôrou. Ako kloktadlo je vhodný pri uvoľňovaní zubov a nepevných ďasnách.

Z osvedčených a známejších uplatnení možno spomenúť užívanie pri úpornej hnačke a enteritíde (zápale tenkého čreva), keď na čajovú lyžičku sekaného podzemku nalejeme pol pohára studenej vody a následne macerujeme osem hodín. Výluh pijeme počas dňa.

Riziká

Pri vnútornom užívaní je potrebné mať na pamäti, že droga má veľký obsah trieslovín, a preto príležitostne pri pití odvarov zo zvýšenej dávky môžu vznikať dávenia alebo nutkanie na vracanie.

Použitá literatúra

Duke, J. A. – Bogenschutz-Godwin, M. J. – duCellier, J. – Duke, P. A. 2002. Handbook of medicinal Herbs. 2. vyd. CRC Press: Boca Raton, FL, USA, 870 s.

Gondolová, M. – Hadrabová, V. (výber a zostavenie) 2008. Herbár. 1. vyd. Nakladateľstvo Nestor: Bratislava, 535 s.

Hoffmann, J. – Casetti, F. – Bullerkotte, U. – Haarhaus, B. – Vagedes, J. – Schempp, C. M. – Wölflle, U. 2016. Anti-inflammatory Effects of Agrimoniin-enriched Fractions of *Potentilla erecta*. In: *Molecules*, roč. 21, č. 6, s. 792 – 821.

Kresánek, J. – Krejča, J. 1982. Atlas liečivých rastlín a lesných plodov. 2. vyd. Vydavateľstvo Osveta, n. p.: Martin, 767 s.

Ottov sprievodca prírodou – liečivé rastliny (preklad: Jindrová, J. – Malovcová, M.). 2010. Ottovo nakladateľstvo: Praha, 485 s.

Stachurski, L. – Bednarek, E. – Dobrowolski, J. C. – Strzelecka, H. – Mazurek, A. P. 1995. Tormentoside and Two of its Isomers Obtained from the Rhizome of *Potentilla erecta*. In: *Planta Medica*, roč. 61, č. 1, s. 94 – 95.

Tomczyk, M. – Latte, K. P. 2009. *Potentilla* – a Review of its Phytochemical and Pharmacological Profile. In: *Journal of Ethnopharmacology*, roč. 122, č. 2, s. 184 – 204.

Wang, S. S. – Wang, D. M. – Pu, W. J. – Li, D. W. 2013. Phytochemical Profiles, Antioxidant and Antimicrobial Activities of Three *Potentilla* species. In: *Complementary and Alternative Medicine*, roč. 13, č. 3, s. 321 – 342.

(zh)

Ivan Šalamon | externý redaktor

Prof. RNDr. IVAN ŠALAMON, CSc.

Ukončil štúdium odboru všeobecná biológia so špecializáciou fyziológia rastlín na Prírodovedeckej fakulte **UPJŠ** v Košiciach, kde od roku 1986 pracuje. Vo svojej vedeckej kariére sa zameriava na biodiverzitu, šľachtenie a prírodné látky liečivých rastlín. Od roku 1995 do roku 2002 bol vedeckým sekretárom Výskumného ústavu agroekológie v Michalovciach s možnosťou realizácie výskumných aktivít pri veľkoplošnom pestovaní, zbere a pozberovej úprave špeciálnych plodín. V roku 1999 vypracoval pre Ministerstvo pôdohospodárstva SR „Rozvojový program výroby a spracovania liečivých, aromatických a koreninových rastlín v SR“. Od roku 2003 pôsobí ako vysokoškolský učiteľ na Prešovskej univerzite v Prešove s orientáciou na výučbu a aplikovaný výskum v oblasti ekológie jedince a populácií liečivých rastlín. V júni 2006 mu bola udelená medaila Medzinárodnej spoločnosti záhradníckych vied (International Society of Horticultural Science: ISHS) so sídlom v Leuvene, Belgicko, za organizáciu 1. svetového sympózia o rumančeku kamilkovom pod záštitou tejto významnej medzinárodnej organizácie. Je hlavným autorom prvých slovenských odrôd liečivých rastlín (mäty piepornej „KRISTÍNKA“ a rumančeka kamilkového „LIANKA“), na ktoré v rokoch 2017 a 2018 vydal osvedčenia Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín (Community Plant Variety Office: CPVO) so sídlom v Angers, Francúzsko.

SÚVISIACE ČLÁNKY

29. februára 2024 | Ivan Šalamon

Aktuálne podujatia

Dnes je 14. marca 2025

19 Mar

Autor: Ivan Šalamon

Východné Slovensko spája sily v boji proti rakovine: prevencia potrebuje najvyššiu prioritu

13. 3. 2025, 13:00, Zdroj: web.vucke.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 1 153 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 153 EUR

Východné Slovensko spája sily v boji proti rakovine: prevencia potrebuje najvyššiu prioritu

Košický a Prešovský samosprávny kraj patria dlhodobo medzi regióny s najnižšou účasťou žien na skríningu rakoviny krčka maternice, pričom práve Košický kraj má druhú najvyššiu úmrtnosť na nádorové ochorenia spomedzi všetkých krajov Slovenska. Zároveň kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému papilomavírusu (HPV), ktorý je pôvodcom viacerých typov rakovín. Vedenie oboch krajov preto spolu s odborníkmi, Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva (RÚVZ), poisťovňami, patientskymi organizáciami a ďalšími partnermi vyzývajú na intenzívne zlepšenia v oblasti onkoprevencie a koordinovaný postup, ktorý prinesie osvetu aj do najodľahlejších častí regiónu, kde môže včasná prevencia zachrániť životy.

Východné Slovensko čelí vážnym výzvam v prevencii rakovín

„Slovensko sa zaviazalo do roku 2030 dosiahnuť až 90 %-nú zaočkovanosť dievčat a výrazne zvýšiť zaočkovanosť chlapcov vo veku 12 až 14 rokov proti rakovinám, ktoré spôsobuje HPV. Situácia na východnom Slovensku je však alarmujúca – Košický kraj dosahuje len 31,2 % a Prešovský kraj 35,5 % zaočkovanosti, čo sú najnižšie hodnoty spomedzi krajov. Tento nedostatok môže mať v budúcnosti závažné dôsledky pre zdravie obyvateľstva regiónu,“ uvádza hlavná odborníčka Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (MZ SR) pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast, MUDr. Elena Prokopová.

Úmrtnosť na rakoviny spojené s vírusom HPV je na východnom Slovensku mimoriadne znepokojujúca. Približne 48 žien ročne zomrie na východnom Slovensku v dôsledku rakoviny krčka maternice. V rokoch 2012 - 2022 zomrelo na východnom Slovensku spolu 4931 ľudí v dôsledku ochorení, ktoré sú spojené s HPV 1.

Skríning aj očkovanie zaostávajú za zvyškom krajiny

„Mnohé ženy na východnom Slovensku stále nevedia, že pravidelný skríning môže včas odhaliť ochorenie a umožniť účinnú liečbu. Veľmi dôležitú úlohu v tomto procese zohráva aj vzdelávanie a boj proti dezinformáciám, ktoré často negatívne ovplyvňujú rozhodnutia ľudí o očkovaní. Systematická podpora vzdelávania a šírenia pravdivých informácií je kľúčová pre zvýšenie zaočkovanosti a celkové zlepšenie prevencie v našom regióne,“ zdôrazňuje doc. MUDr. Ingrid Urbančíková, PhD., z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Dáta odhaľujú aj regionálne rozdiely v rámci samotných krajov. Niektoré okresy ako Poprad (45,07 %), Bardejov (44,95 %) a Stará Ľubovňa (44,26 %) dosahujú v účasti na skríningu rakoviny krčka maternice vyššie hodnoty, zatiaľ čo iné výrazne zaostávajú – napríklad Gelnica (31,38 %), Trebišov (32,21 %) a Rožňava (35,33 %) 2.

Podobne je to aj pri zaočkovanosti proti HPV, kde najlepšie výsledky dosahujú okresy Humenné (52,5 %), Vranov nad Topľou (50,3 %) a Košice I (42,7%), kým najhoršie sú na tom okresy Kežmarok (21,5 %), Svidník (25,3 %) a Košice-okolie (25,3 %), pričom ide o zaočkovanosť 12-ročných detí aspoň jednou dávkou vakcíny 3.

Spájanie síl v regióne prináša nové riešenia

V prípade východoslovenského regiónu sa oba kraje rozhodli pre koordinovaný postup. "Vnímame, že pre zlepšenie situácie v oblasti prevencie rakovín je nevyhnutné spojiť sily s lokálnymi odborníkmi, lekármi a občianskymi iniciatívami. Košický samosprávny kraj považuje za dôležité šíriť overené a dôveryhodné informácie a zároveň vytvárať priestor na otvorený dialóg s komunitami, kde je miera zaočkovanosti najnižšia. Len cez otvorenú komunikáciu a rešpektovanie špecifických výziev nášho regiónu môžeme dosiahnuť, aby všetci obyvatelia mali rovnaký prístup k prevencii bez ohľadu na to, kde žijú," uvádza Rastislav Trnka, zástupca Košického samosprávneho kraja.

K iniciatíve sa pripája aj Prešovský samosprávny kraj. "V našom kraji si uvedomujeme, že prevencia zohráva kľúčovú úlohu v ochrane zdravia, no jej účinnosť často závisí od dostupnosti spoľahlivých informácií a dôvery ľudí v odborné odporúčania. Preto sa snažíme vytvárať prostredie, kde majú obyvatelia prístup k vedecky podloženým faktom a kde dokážeme citlivo reagovať na ich otázky a obavy. Spolupráca s miestnymi autoritami, komunitnými lídrami a zdravotníkmi nám umožňuje lepšie prispôbiť preventívne aktivity potrebám jednotlivých regiónov a posilniť dôveru v opatrenia, ktoré chránia zdravie celej spoločnosti," zdôrazňuje (doplniť meno), zástupca Prešovského samosprávneho kraja.

Oba kraje sa zaviazali ešte viac prehĺbiť spoluprácu s patientskymi organizáciami, ako aj so spolkami medikov a univerzitami tak, aby cielene zasahovali najmä tie lokálne komunity, v ktorých je úroveň účasti na prevencii proti rakovine najnižšia.

Zdroje dát:

1 Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI). Incidencia registrovaných nádorových ochorení v Slovenskej republike. Úmrtnosť na nádorové ochorenia v Slovenskej republike (2022). Dostupné na: https://www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Tematicke_statisticke_vystupy/Onkologia/Incidencia_registrovanых_nadorovych_ochoreni_NOR_SR/Pages/

2 Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI). Onkologické skriningové programy. Dostupné na: https://www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Tematicke_statisticke_vystupy/Onkologicke_skriningove_programy/Pages/default.aspx

3 Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI). Zaočkovanosť detí vo veku 12-14 rokov proti ľudskému papilomavírusu (HPV) v Slovenskej republike za obdobie rokov 2018-2023. Dostupné na: https://www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Tematicke_statisticke_vystupy/Preventivna_starostlivost/Pages/Ockovanie-deti-proti-virusu-HPV.aspx

Prílohy:

Dátová infografika „Onkoprevencia si na východnom Slovensku zaslúži najvyššiu prioritu“

Kontakt pre médiá:

Dominika Begáňová, Seesame - beganova@seesame.com +421 917 668 477

Autor/zdroj: Archív KSK

Zverejnil: Mgr. Jana Jánošíková

Vytvorené: 13.03.2025 13:00

Upravené: 13.03.2025 13:26

TIPOS III. Liga - Námestovo hetrikom zostrelil budúci právnik. Škovran chce gólovo prekonať jeseň

13. 3. 2025, 13:53, Zdroj: futbalsfz.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ
Dosah: 9 906 GRP: 0,22 OTS: 0,00 AVE: 393 EUR

TIPOS III. Liga - Námestovo hetrikom zostrelil budúci právnik. Škovran chce gólovo prekonať jeseň

Štvrtok, 13.3.2025 12:53 | Posledná aktualizácia 13.3.2025 12:54

Škovran hral druhú najvyššiu súťaž za Skalicu, Spišskú Novú Ves aj Trebišov.

zdroj: FC Lokomotíva Košice

KOŠICE (SFZ) – Letný odchod viacerých fahúňov po postupe donútil Lokomotívu Košice zaplatať diery na hrote útoku. Tradičná futbalová značka z metropoly východu preto angažovala Jakuba Škovrana. Podpis perspektívneho forvarda so skúsenosťami z trávnikov druhej najvyššej súťaže sa javí ako dobrá voľba. Na začiatku jarnej časti TIPOS III. ligy má na konte už tucet presných zásahov, vďaka čomu je stále v hre o korunu kráľa strelcov. Že má 24-ročný futbalista čuch na góly opäť pripomenul v druhý marcový víkend na Orave.

Jakub, počas víkendu ste vyhrali v Námestove. Ako tento duel spätne hodnotíte? „Prvý polčas bol vyrovnaný. Nič špeciálne sa ani neudialo, čiže výsledok 0:0 tomu zodpovedal. Po prestávke nám veľmi pomohol gól, po ktorom sme pridali na tempe. Keď sa nám podarilo navýšiť vedenie, domáci sa už viac-menej rozpadli, potom sme skórovali ešte raz. Dvadsať minút prakticky rozhodlo o celom zápase. Námestovo nie je jednoduchý súper, takže výhra na ich pôde nás teší.“

Námestovo doma v úvodnom jarnom kole zaskočilo Sláviu TU Košice (2:0). Bol to pre vás zdvihnutý varovný prst?

„Určite. Celý týždeň sme sa zodpovedne pripravovali, tréner nám naordinoval presnú taktiku. Čakali sme, že budú stiahnutí v defenzíve, vyčkávať na protiútoky. Našťastie to vyšlo podľa plánov a berieme tri body.“

Vy osobne ste v tomto ročníku mali už tri stretnutia s dvoma presnými zásahmi, teraz prišiel konečne hetrik...

„Odkedy hrám futbal, chcem dávať góly. Teší ma, že v dvoch jarných zápasoch mi tam padli rovno štyri. Rád by som v tom pokračoval a aj takýmto spôsobom pomáhal mužstvu.“

Klubový pokladník si vás už odchytil?

„Už tam na mňa niečo za hetrik čaká. Keďže to však poputuje do našej rodinnej kasy, nejako extra mi to neprekáža (smiech).“

Škovran patrí s 12 gólmi k najlepším kanonierom TIPOS III. ligy.

zdroj: FC Lokomotíva Košice

Aktuálne ste s dvanástimi gólmi druhým najlepším strelcom súťaže. Z individuálneho pohľadu teda vládne spokojnosť?

„Musím k sebe byť kritický, nakoľko po prvej polovici sezóny som na tom mohol byť rozhodne ešte o čosi lepšie. Šance na to boli. Na druhej strane ma teší, že teraz sa postupne rozbieham. Budem sa snažiť minimálne predbehnúť číslo, ktoré som dosiahol na jeseň.“

Stanovili ste si aj konkrétnu gólovú metú?

„Dvadsať gólov by bolo pekných, hoci nebude jednoduché to dosiahnuť. Hovorím sa mi o tom ťažko, pretože si nechcem nijako uletieť. Všetci dobre vieme, ako to vo futbale chodí. Hlavným cieľom je zostať zdravý, od toho sa odvíjajú ďalšie dôležité veci.“

Lokomotíve nateraz ako nováčikovi patrí v tabuľke siedme miesto. Zodpovedá postavenie letným ambíciám?

„O tom zo svojej pozície veľa rozprávať nemôžem, sú tu od toho iní. Za celý tím však môžem povedať, že sa snažíme čo najlepšie pripraviť na každý duel. Určite chceme vždy vyhrať.“

Klub ste posilnili pred štartom prebiehajúcej sezóny. S odstupom času to hodnotíte ako správny krok?

„Som spokojný. Počas posledných rokov som toho pobehal až-až, takže som sa chcel vrátiť domov, okrem iného v tom zohrala rolu škola. Nemám sa na čo sťažovať. Partia v kabíne je skvelá, samotná liga tiež má svoju kvalitu.“

Škovran spája futbalovú kariéru so štúdiom na vysokej škole.

zdroj: FC Lokomotíva Košice

Po konci Trebišova sa o vás nezaujímali konkurenti z druhej najvyššej súťaže?

„Ponuky som mal, nejaké prišli aj zo zahraničia. Ale ako som načrtoľ, podstatné je pre mňa momentálne úspešne ukončiť štúdium. Potom budem premýšľať, ako ďalej, kam sa uberať. Uvidíme, čo prinesie budúcnosť.“

O posune, respektíve návrate na vyššiu úroveň už teda neuvažujete?

„To som nepovedal, futbal milujem. V prípade zaujímavej ponuky by som určite váhal. Všetko je otvorené, no hodnotiť to teraz je náročné.“

Zastavme sa ešte pri spomínanej škole. Študujete právo na **UPJŠ**, ako sa vám darí? „Mal som to pomerne ťažké, veď už toto odvetvie je samo o sebe náročné. Neustále cestovanie tomu nepridávalo. Aktuálne som na magisterskom stupni, ďalší rok ma čakajú štátnice. Keď sa mi ich podarí úspešne absolvovať, rád by som sa právu ďalej venoval.“

Značky

Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca

13. 3. 2025, 16:01, Zdroj: tasr.sk , Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 2 891 GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 236 EUR

Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca

Košice 13. marca (TASR) - Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému papilomavírusu (HPV), ktorý je pôvodcom viacerých typov rakovín. Práve očkovanie je pritom účinnou prevenciou proti tomuto vírusu, pričom vakcína je v plnej výške hrazená poisťovňou, a to dievčatám a chlapcom vo veku 12 až 14 rokov. Poukázali na to v Košiciach hlavná odborníčka Ministerstva zdravotníctva (MZ) SR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast Elena Prokopová a Ingrid Urbančíková z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ). Zástupcovia Košického samosprávneho kraja (KSK) a Prešovského samosprávneho kraja (PSK) na štvrtkovom stretnutí s odborníkmi diskutovali o možnostiach zlepšenia osvetu s tým, že včasná prevencia môže zachrániť životy. Oba kraje patria dlhodobo medzi regióny s najnižšou účasťou žien na skríningu rakoviny krčka maternice. Košický kraj má druhú najvyššiu úmrtnosť na nádorové ochorenia spomedzi všetkých krajov Slovenska. Prekopová pripomenula, že Slovensko sa zaviazalo do roku 2030 dosiahnuť až 90-percentnú zaočkovanosť dievčat a výrazne zvýšiť zaočkovanosť chlapcov vo veku 12 až 14 rokov proti rakovinám, ktoré spôsobuje HPV. "Situácia na východnom Slovensku je však alarmujúca - Košický kraj dosahuje len 31,2 percenta a Prešovský kraj 35,5 percenta zaočkovanosti, čo sú najnižšie hodnoty spomedzi krajov. Tento nedostatok môže mať v budúcnosti závažné dôsledky pre zdravie obyvateľstva regiónu," upozornila. Približne 48 žien ročne zomrie na východnom Slovensku v dôsledku rakoviny krčka maternice. V rokoch 2012 až 2022 zomrelo na východe Slovenska spolu 4931 ľudí v dôsledku ochorení, ktoré sú spojené s HPV. Vyplýva to z údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI). Mnohé ženy na východnom Slovensku podľa Urbančíkovej stále nevedia, že pravidelný skríning môže včas odhaliť ochorenie a umožniť účinnú liečbu. "Veľmi dôležitú úlohu v tomto procese zohráva aj vzdelávanie a boj proti dezinformáciám, ktoré často negatívne ovplyvňujú rozhodnutia ľudí o očkovaní," uviedla. Systematická podpora vzdelávania a šírenia pravdivých informácií je podľa nej kľúčová pre zvýšenie zaočkovanosti a celkové zlepšenie prevencie v regióne. Zástupcovia regiónov sa zhodujú na potrebe koordinovaného prístupu a spojenia síl v oblasti prevencie rakoviny s lokálnymi odborníkmi, lekármi a občianskymi iniciatívami. Dôležitá je pritom dostupnosť spoľahlivých informácií a dôvera ľudí v odborné odporúčania. "My vieme zohrať obrovskú úlohu pri edukačnej činnosti hlavne cez naše stredné školy," povedal podpredseda KSK Karol Pataky. UPOZORNENIE: TASR ponúka k správe zvukový záznam. hol mj

Autor: TASR

Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca

📅 13. 3. 2025, 16:01, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca

Košice 13. marca (TASR) - Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému papilomavírusu (HPV), ktorý je pôvodcom viacerých typov rakovín. Práve očkovanie je pritom účinnou prevenciou proti tomuto vírusu, pričom vakcína je v plnej výške hrazená poisťovňou, a to dievčatám a chlapcom vo veku 12 až 14 rokov. Poukázali na to v Košiciach hlavná odborníčka Ministerstva zdravotníctva (MZ) SR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast Elena Prokopová a Ingrid Urbančíková z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF **UPJŠ**).

Zástupcovia Košického samosprávneho kraja (KSK) a Prešovského samosprávneho kraja (PSK) na štvrtkovom stretnutí s odborníkmi diskutovali o možnostiach zlepšenia osvetu s tým, že včasná prevencia môže zachrániť životy. Oba kraje patria dlhodobo medzi regióny s najnižšou účasťou žien na skríningu rakoviny krčka maternice. Košický kraj má druhú najvyššiu úmrtnosť na nádorové ochorenia spomedzi všetkých krajov Slovenska.

Prekopová pripomenula, že Slovensko sa zaviazalo do roku 2030 dosiahnuť až 90-percentnú zaočkovanosť dievčat a výrazne zvýšiť zaočkovanosť chlapcov vo veku 12 až 14 rokov proti rakovinám, ktoré spôsobuje HPV. "Situácia na východnom Slovensku je však alarmujúca - Košický kraj dosahuje len 31,2 percenta a Prešovský kraj 35,5 percenta zaočkovanosti, čo sú najnižšie hodnoty spomedzi krajov. Tento nedostatok môže mať v budúcnosti závažné dôsledky pre zdravie obyvateľstva regiónu," upozornila.

Približne 48 žien ročne zomrie na východnom Slovensku v dôsledku rakoviny krčka maternice. V rokoch 2012 až 2022 zomrelo na východe Slovenska spolu 4931 ľudí v dôsledku ochorení, ktoré sú spojené s HPV. Vyplýva to z údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI).

Mnohé ženy na východnom Slovensku podľa Urbančíkovej stále nevedia, že pravidelný skríning môže včas odhaliť ochorenie a umožniť účinnú liečbu. "Veľmi dôležitú úlohu v tomto procese zohráva aj vzdelávanie a boj proti dezinformáciám, ktoré často negatívne ovplyvňujú rozhodnutia ľudí o očkovaní," uviedla. Systematická podpora vzdelávania a šírenia pravdivých informácií je podľa nej kľúčová pre zvýšenie zaočkovanosti a celkové zlepšenie prevencie v regióne.

Zástupcovia regiónov sa zhodujú na potrebe koordinovaného prístupu a spojenia síl v oblasti prevencie rakoviny s lokálnymi odborníkmi, lekármi a občianskymi iniciatívami. Dôležitá je pritom dostupnosť spoľahlivých informácií a dôvera ľudí v odborné odporúčania. "My vieme zohrať obrovskú úlohu pri edukačnej činnosti hlavne cez naše stredné školy," povedal podpredseda KSK Karol Pataky.

UPOZORNENIE: TASR ponúka k správe zvukový záznam.

hol mj

Autor: HOL

Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca

📅 13. 3. 2025, 16:05, Zdroj: aktuality.sk , Vydavateľ: Ringier Slovakia Media s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 730 918 GRP: 16,24 OTS: 0,16 AVE: 1748 EUR

Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca.

Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému papilomavírusu (HPV), ktorý je pôvodcom viacerých typov rakovín. Práve očkovanie je pritom účinnou prevenciou proti tomuto vírusu, pričom vakcína je v plnej výške hradená poisťovňou, a to dievčatám a chlapcom vo veku 12 až 14 rokov. Poukázali na to v Košiciach hlavná odborníčka Ministerstva zdravotníctva (MZ) SR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast Elena Prokopová a Ingrid Urbančíková z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF **UPJŠ**). (TASR)

Zdieľať

Autor: Aktuality.sk

Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca

13. 3. 2025, 16:08, Zdroj: hn24.hnonline.sk, Vydavateľ: MAFRA Slovakia, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 174 960 GRP: 3,89 OTS: 0,04 AVE: 1077 EUR

Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca

Zástupcovia regiónov sa zhodujú na potrebe koordinovaného prístupu a spojenia síl v oblasti prevencie rakoviny s lokálnymi odborníkmi, lekármi a občianskymi iniciatívami.

Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému papilomavírusu (HPV), ktorý je pôvodcom viacerých typov rakovín. Práve očkovanie je pritom účinnou prevenciou proti tomuto vírusu, pričom vakcína je v plnej výške hrazená poisťovňou, a to dievčatám a chlapcom vo veku 12 až 14 rokov.

Poukázali na to v Košiciach hlavná odborníčka ministerstva zdravotníctva pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast Elena Prokopová a Ingrid Urbančíková z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ).

Zástupcovia Košického samosprávneho kraja (KSK) a Prešovského samosprávneho kraja (PSK) na štvrtkovom stretnutí s odborníkmi diskutovali o možnostiach zlepšenia osvetu s tým, že včasná prevencia môže zachrániť životy.

Oba kraje patria dlhodobo medzi regióny s najnižšou účasťou žien na skríningu rakoviny krčka maternice. Košický kraj má druhú najvyššiu úmrtnosť na nádorové ochorenia spomedzi všetkých krajov Slovenska.

Prekopová pripomenula, že Slovensko sa zaviazalo do roku 2030 dosiahnuť až 90-percentnú zaočkovanosť dievčat a výrazne zvýšiť zaočkovanosť chlapcov vo veku 12 až 14 rokov proti rakovinám, ktoré spôsobuje HPV. "Situácia na východnom Slovensku je však alarmujúca - Košický kraj dosahuje len 31,2 percenta a Prešovský kraj 35,5 percenta zaočkovanosti, čo sú najnižšie hodnoty spomedzi krajov. Tento nedostatok môže mať v budúcnosti závažné dôsledky pre zdravie obyvateľstva regiónu," upozornila.

Približne 48 žien ročne zomrie na východnom Slovensku v dôsledku rakoviny krčka maternice. V rokoch 2012 až 2022 zomrelo na východe Slovenska spolu 4931 ľudí v dôsledku ochorení, ktoré sú spojené s HPV. Vyplýva to z údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI).

Mnohé ženy na východnom Slovensku podľa Urbančíkovej stále nevedia, že pravidelný skríning môže včas odhaliť ochorenie a umožniť účinnú liečbu. "Veľmi dôležitú úlohu v tomto procese zohráva aj vzdelávanie a boj proti dezinformáciám, ktoré často negatívne ovplyvňujú rozhodnutia ľudí o očkovaní," uviedla. Systematická podpora vzdelávania a šírenia pravdivých informácií je podľa nej kľúčová pre zvýšenie zaočkovanosti a celkové zlepšenie prevencie v regióne.

Zástupcovia regiónov sa zhodujú na potrebe koordinovaného prístupu a spojenia síl v oblasti prevencie rakoviny s lokálnymi odborníkmi, lekármi a občianskymi iniciatívami.

Dôležitá je pritom dostupnosť spoľahlivých informácií a dôvera ľudí v odborné odporúčania. "My vieme zohrať obrovskú úlohu pri edukačnej činnosti hlavne cez naše stredné školy," povedal podpredseda KSK Karol Pataky.

Autor: TASR

Východné Slovensko spája sily v boji proti rakovine: prevencia potrebuje najvyššiu prioritu

13. 3. 2025, 16:13, Zdroj: premiumnews.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 203 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 62 EUR

Východné Slovensko spája sily v boji proti rakovine: prevencia potrebuje najvyššiu prioritu

13/03/2025

Košický a Prešovský kraj patria dlhodobo medzi regióny s najnižšou účasťou žien na skríningu rakoviny krčka maternice, pričom práve Košický kraj má druhú najvyššiu úmrtnosť na nádorové ochorenia spomedzi všetkých krajov Slovenska. Zároveň kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému papilomavírusu (HPV), ktorý je pôvodcom viacerých typov rakovín. Oba kraje preto spolu s odborníkmi, Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva (RÚVZ), poisťovňami, patientskymi organizáciami a ďalšími partnermi vyzývajú na intenzívne zlepšenia v oblasti onkoprevencie a koordinovaný postup, ktorý prinesie osvetu aj do najodľahlejších častí regiónu, kde môže včasná prevencia zachrániť životy.

Východné Slovensko čelí vážnym výzvam v prevencii rakovín

„Slovensko sa zaviazalo do roku 2030 dosiahnuť až 90 %-nú zaočkovanosť dievčat a výrazne zvýšiť zaočkovanosť chlapcov vo veku 12 až 14 rokov proti rakovinám, ktoré spôsobuje HPV. Situácia na východnom Slovensku je však alarmujúca – Košický kraj dosahuje len 31,2 % a Prešovský kraj 35,5 % zaočkovanosti, čo sú najnižšie hodnoty spomedzi krajov. Tento nedostatok môže mať v budúcnosti závažné dôsledky pre zdravie obyvateľstva regiónu, „uvádza hlavná odborníčka Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (MZ SR) pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast, MUDr. Elena Prokopová.

Úmrtnosť na rakoviny spojené s vírusom HPV je na východnom Slovensku mimoriadne znepokojujúca. Približne 48 žien ročne zomrie na východnom Slovensku v dôsledku rakoviny krčka maternice. V rokoch 2012 – 2022 zomrelo na východnom Slovensku spolu 4931 ľudí v dôsledku ochorení, ktoré sú spojené s HPV 1.

Skríning aj očkovanie zaostávajú za zvyškom krajiny

„Mnohé ženy na východnom Slovensku stále nevedia, že pravidelný skríning môže včas odhaliť ochorenie a umožniť účinnú liečbu. Veľmi dôležitú úlohu v tomto procese zohráva aj vzdelávanie a boj proti dezinformáciám, ktoré často negatívne ovplyvňujú rozhodnutia ľudí o očkovaní. Systematická podpora vzdelávania a šírenia pravdivých informácií je kľúčová pre zvýšenie zaočkovanosti a celkové zlepšenie prevencie v našom regióne,“ zdôrazňuje doc. MUDr. Ingrid Urbančíková, PhD., z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Dáta odhaľujú aj regionálne rozdiely v rámci samotných krajov. Niektoré okresy ako Poprad (45,07 %), Bardejov (44,95 %) a Stará Ľubovňa (44,26 %) dosahujú v účasti na skríningu rakoviny krčka maternice vyššie hodnoty, zatiaľ čo iné výrazne zaostávajú – napríklad Gelnica (31,38 %), Trebišov (32,21 %) a Rožňava (35,33 %) 2.

Podobne je to aj pri zaočkovanosti proti HPV, kde najlepšie výsledky dosahujú okresy Humenné (52,5 %), Vranov nad Topľou (50,3 %) a Košice I (42,7%), kým najhoršie sú na tom okresy Kežmarok (21,5 %), Svidník (25,3 %) a Košice-okolie (25,3 %), pričom ide o zaočkovanosť 12-ročných detí aspoň jednou dávkou vakcíny 3.

Spájanie síl v regióne prináša nové riešenia

V prípade východoslovenského regiónu je dôležitý koordinovaný postup. „Vnímame, že pre zlepšenie situácie v oblasti prevencie rakovín je nevyhnutné spojiť sily s lokálnymi odborníkmi, lekármi a občianskymi iniciatívami. Košický samosprávny kraj považuje za dôležité šíriť overené a dôveryhodné informácie a zároveň vytvárať priestor na otvorený dialóg s komunitami, kde je miera zaočkovanosti najnižšia. Len cez otvorenú komunikáciu a rešpektovanie špecifických výziev nášho regiónu môžeme dosiahnuť, aby všetci obyvatelia mali rovnaký prístup k prevencii bez ohľadu na to, kde žijú,“ uvádza Rastislav Trnka, predseda Košického samosprávneho kraja.

Situáciu monitoruje aj Prešovský samosprávny kraj. „V našom kraji si uvedomujeme, že prevencia zohráva kľúčovú úlohu v ochrane zdravia, no jej účinnosť často závisí od dostupnosti spoľahlivých informácií a dôvery ľudí v odborné odporúčania. Preto sa snažíme vytvárať prostredie, kde majú obyvatelia prístup k vedecky podloženým faktom a kde dokážeme citlivo reagovať na ich otázky a obavy. Spolupráca s miestnymi autoritami, komunitnými lídrami a zdravotníkmi nám umožňuje lepšie prispôbiť preventívne aktivity potrebám jednotlivých regiónov a posilniť dôveru v opatrenia, ktoré chránia zdravie celej spoločnosti,“ zdôrazňuje Zuzana Sabolová, vedúca Odboru zdravotníctva Prešovského samosprávneho kraja.

Oba kraje sa zaviazali ešte viac prehĺbiť spoluprácu s patientskymi organizáciami, ako aj so spolkami medikov a univerzitami tak, aby ciele zasahovali najmä tie lokálne komunity, v ktorých je úroveň účasti na prevencii proti rakovine najnižšia.

Dominika Begánová

redakcia PremiumNews

Svetový deň duševného zdravia 2024: Podpora ľudskosti je pre duševné zdravie kľúčová

Problémy s duševným zdravím sa...

Kým v roku 2018 navštívilo alergológa...

Pridaj komentár

Vaša e-mailová adresa nebude zverejnená. Vyžadované polia sú označené *

Komentár *

Uložiť moje meno, e-mail a webovú stránku v tomto prehliadači pre moje budúce komentáre.

Δ

Autor: Premium News

Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti vírusu HPV

13. 3. 2025, 16:14, Zdroj: korzar.sme.sk, Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 59 157 GRP: 1,31 OTS: 0,01 AVE: 785 EUR

Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti vírusu HPV

Odborníci: Situácia je alarmujúca.

VÝCHODNÉ SLOVENSKO. Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému papilomavírusu (HPV), ktorý je pôvodcom viacerých typov rakovín.

Práve očkovanie je pritom účinnou prevenciou proti tomuto vírusu, pričom vakcína je v plnej výške hrazená poisťovňou, a to dievčatám a chlapcom vo veku 12 až 14 rokov.

Druhá najvyššia úmrtnosť

Poukázali na to v Košiciach hlavná odborníčka Ministerstva zdravotníctva (MZ) SR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast Elena Prokopová a Ingrid Urbančíková z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ).

Zástupcovia Košického samosprávneho kraja (KSK) a Prešovského samosprávneho kraja (PSK) na štvrtkovom stretnutí s odborníkmi diskutovali o možnostiach zlepšenia osvetu s tým, že včasná prevencia môže zachrániť životy. Oba kraje patria dlhodobo medzi regióny s najnižšou účasťou žien na skríningu rakoviny krčka maternice. Košický kraj má druhú najvyššiu úmrtnosť na nádorové ochorenia spomedzi všetkých krajov Slovenska.

Najnižšie hodnoty spomedzi krajov

Prekopová pripomenula, že Slovensko sa zaviazalo do roku 2030 dosiahnuť až 90-percentnú zaočkovanosť dievčat a výrazne zvýšiť zaočkovanosť chlapcov vo veku 12 až 14 rokov proti rakovinám, ktoré spôsobuje HPV.

"Situácia na východnom Slovensku je však alarmujúca - Košický kraj dosahuje len 31,2 percenta a Prešovský kraj 35,5 percenta zaočkovanosti, čo sú najnižšie hodnoty spomedzi krajov. Tento nedostatok môže mať v budúcnosti závažné dôsledky pre zdravie obyvateľstva regiónu," upozornila.

Približne 48 žien ročne zomrie na východnom Slovensku v dôsledku rakoviny krčka maternice. V rokoch 2012 až 2022 zomrelo na východe Slovenska spolu 4931 ľudí v dôsledku ochorení, ktoré sú spojené s HPV. Vyplýva to z údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI).

Pravidelný skríning

Mnohé ženy na východnom Slovensku podľa Urbančíkovej stále nevedia, že pravidelný skríning môže včas odhaliť ochorenie a umožniť účinnú liečbu.

"Veľmi dôležitú úlohu v tomto procese zohráva aj vzdelávanie a boj proti dezinformáciám, ktoré často negatívne ovplyvňujú rozhodnutia ľudí o očkovaní," uviedla. Systematická podpora vzdelávania a šírenia pravdivých informácií je podľa nej kľúčová pre zvýšenie zaočkovanosti a celkové zlepšenie prevencie v regióne.

Zástupcovia regiónov sa zhodujú na potrebe koordinovaného prístupu a spojenia síl v oblasti prevencie rakoviny s lokálnymi odborníkmi, lekármi a občianskymi iniciatívami. Dôležitá je pritom dostupnosť spoľahlivých informácií a dôvera ľudí v odborné odporúčania. "My vieme zohrať obrovskú úlohu pri edukačnej činnosti hlavne cez naše stredné školy," povedal podpredseda KSK Karol Pataky (ALIANCIA - Maďari. Národnosti. Regióny.).

Autor: TASR

Situácia na východnom Slovensku je alarmujúca: nízka zaočkovanosť proti HPV môže mať fatálne následky

13. 3. 2025, 16:15, Zdroj: spravy.pravda.sk , Vydavateľ: OUR MEDIA SR a. s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 101 155 GRP: 2,25 OTS: 0,02 AVE: 947 EUR

Situácia na východnom Slovensku je alarmujúca: nízka zaočkovanosť proti HPV môže mať fatálne následky

Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému papilomavírusu (HPV), ktorý je pôvodcom viacerých typov rakovín. Práve očkovanie je pritom účinnou prevenciou proti tomuto vírusu, pričom vakcína je v plnej výške hrazená poisťovňou, a to dievčatám a chlapcom vo veku 12 až 14 rokov. Poukázali na to v Košiciach hlavná odborníčka Ministerstva zdravotníctva (MZ) SR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast Elena Prokopová a Ingrid Urbančíková z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF **UPJŠ**).

Na Slovensku je bezplatné očkovanie proti HPV vírusu pre deti

Video

(Archívne video)

Zástupcovia Košického samosprávneho kraja (KSK) a Prešovského samosprávneho kraja (PSK) na štvrtkovom stretnutí s odborníkmi diskutovali o možnostiach zlepšenia osvetu s tým, že včasná prevencia môže zachrániť životy. Oba kraje patria dlhodobo medzi regióny s najnižšou účasťou žien na skríningu rakoviny krčka maternice. Košický kraj má druhú najvyššiu úmrtnosť na nádorové ochorenia spomedzi všetkých krajov Slovenska.

Prekopová pripomenula, že Slovensko sa zaviazalo do roku 2030 dosiahnuť až 90-percentnú zaočkovanosť dievčat a výrazne zvýšiť zaočkovanosť chlapcov vo veku 12 až 14 rokov proti rakovinám, ktoré spôsobuje HPV. „Situácia na východnom Slovensku je však alarmujúca – Košický kraj dosahuje len 31,2 percenta a Prešovský kraj 35,5 percenta zaočkovanosti, čo sú najnižšie hodnoty spomedzi krajov. Tento nedostatok môže mať v budúcnosti závažné dôsledky pre zdravie obyvateľstva regiónu,“ upozornila.

Približne 48 žien ročne zomrie na východnom Slovensku v dôsledku rakoviny krčka maternice. V rokoch 2012 až 2022 zomrelo na východe Slovenska spolu 4931 ľudí v dôsledku ochorení, ktoré sú spojené s HPV. Vyplýva to z údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI).

Na Kotlárove slová o "génovej terapii" reagoval aj infektológ Peter Sabaka

Video

Expert odmieta, že by vakcíny proti covidu mohli geneticky meniť organizmus. / Zdroj: ta3

Mnohé ženy na východnom Slovensku podľa Urbančíkovej stále nevedia, že pravidelný skríning môže včas odhaliť ochorenie a umožniť účinnú liečbu. „Veľmi dôležitú úlohu v tomto procese zohráva aj vzdelávanie a boj proti dezinformáciám, ktoré často negatívne ovplyvňujú rozhodnutia ľudí o očkovaní,“ uviedla. Systematická podpora vzdelávania a šírenia pravdivých informácií je podľa nej kľúčová pre zvýšenie zaočkovanosti a celkové zlepšenie prevencie v regióne.

Zástupcovia regiónov sa zhodujú na potrebe koordinovaného prístupu a spojenia síl v oblasti prevencie rakoviny s lokálnymi odborníkmi, lekármi a občianskymi iniciatívami. Dôležitá je pritom dostupnosť spoľahlivých informácií a dôvera ľudí v odborné odporúčania. „My vieme zohrať obrovskú úlohu pri edukačnej činnosti hlavne cez naše stredné školy,“ povedal podpredseda KSK Karol Pataky.

Autor: TASR

Odborníci: zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je alarmujúca

13. 3. 2025, 16:15, Zdroj: teraz.sk/zdravie, Vydavateľ: TERAZ MEDIA, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Ďalšie zdroje: teraz.sk

Dosah: 54 630 GRP: 1,21 OTS: 0,01 AVE: 1270 EUR

Odborníci: zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je alarmujúca

Zdieľaj na Facebooku

Ilustračná snímka. Foto: TASR Ján Krošlák

Slovensko sa zaviazalo do roku 2030 dosiahnuť až 90-percentnú zaočkovanosť dievčat a výrazne zvýšiť zaočkovanosť chlapcov vo veku 12 až 14 rokov proti rakovinám, ktoré spôsobuje HPV.

včera 16:15

Košice 13. marca (TASR) - Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému papilomavírusu (HPV), ktorý je pôvodcom viacerých typov rakovín. Práve očkovanie je pritom účinnou prevenciou proti tomuto vírusu, pričom vakcína je v plnej výške hrazená poisťovňou, a to dievčatám a chlapcom vo veku 12 až 14 rokov. Poukázali na to v Košiciach hlavná odborníčka Ministerstva zdravotníctva (MZ) SR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast Elena Prokopová a Ingrid Urbančíková z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ).

Zástupcovia Košického samosprávneho kraja (KSK) a Prešovského samosprávneho kraja (PSK) na štvrtkovom stretnutí s odborníkmi diskutovali o možnostiach zlepšenia osvetu s tým, že včasná prevencia môže zachrániť životy. Oba kraje patria dlhodobo medzi regióny s najnižšou účasťou žien na skríningu rakoviny krčka maternice. Košický kraj má druhú najvyššiu úmrtnosť na nádorové ochorenia spomedzi všetkých krajov Slovenska.

Prekopová pripomenula, že Slovensko sa zaviazalo do roku 2030 dosiahnuť až 90-percentnú zaočkovanosť dievčat a výrazne zvýšiť zaočkovanosť chlapcov vo veku 12 až 14 rokov proti rakovinám, ktoré spôsobuje HPV. " Situácia na východnom Slovensku je však alarmujúca - Košický kraj dosahuje len 31,2 percenta a Prešovský kraj 35,5 percenta zaočkovanosti, čo sú najnižšie hodnoty spomedzi krajov. Tento nedostatok môže mať v budúcnosti závažné dôsledky pre zdravie obyvateľstva regiónu," upozornila.

Približne 48 žien ročne zomrie na východnom Slovensku v dôsledku rakoviny krčka maternice. V rokoch 2012 až 2022 zomrelo na východe Slovenska spolu 4931 ľudí v dôsledku ochorení, ktoré sú spojené s HPV. Vyplýva to z údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI).

Mnohé ženy na východnom Slovensku podľa Urbančíkovej stále nevedia, že pravidelný skríning môže včas odhaliť ochorenie a umožniť účinnú liečbu. " Veľmi dôležitú úlohu v tomto procese zohráva aj vzdelávanie a boj proti dezinformáciám, ktoré často negatívne ovplyvňujú rozhodnutia ľudí o očkovaní," uviedla. Systematická podpora vzdelávania a šírenia pravdivých informácií je podľa nej kľúčová pre zvýšenie zaočkovanosti a celkové zlepšenie prevencie v regióne.

Zástupcovia regiónov sa zhodujú na potrebe koordinovaného prístupu a spojenia síl v oblasti prevencie rakoviny s lokálnymi odborníkmi, lekármi a občianskymi iniciatívami. Dôležitá je pritom dostupnosť spoľahlivých informácií a dôvera ľudí v odborné odporúčania. " My vieme zohrať obrovskú úlohu pri edukačnej činnosti hlavne cez naše stredné školy," povedal podpredseda KSK Karol Pataky.

Autor: TASR

Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca

13. 3. 2025, 16:34, Zdroj: [lekari.sk](https://www.lekari.sk), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ
Dosah: 1 580 GRP: 0,04 OTS: 0,00 AVE: 179 EUR

Zaočkovanosť detí proti vírusu HPV na východe je podľa odborníkov alarmujúca

Košice 13. marca (TASR) - Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému papilomavírusu (HPV), ktorý je pôvodcom viacerých typov rakovín. Práve očkovanie je pritom účinnou prevenciou proti tomuto vírusu, pričom vakcína je v plnej výške hrazená poisťovňou, a to dievčatám a chlapcom vo veku 12 až 14 rokov. Poukázali na to v Košiciach hlavná odborníčka Ministerstva zdravotníctva (MZ) SR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast Elena Prokopová a Ingrid Urbančíková z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ).

Zástupcovia Košického samosprávneho kraja (KSK) a Prešovského samosprávneho kraja (PSK) na štvrtkovom stretnutí s odborníkmi diskutovali o možnostiach zlepšenia osvetu s tým, že včasná prevencia môže zachrániť životy. Oba kraje patria dlhodobo medzi regióny s najnižšou účasťou žien na skríningu rakoviny krčka maternice. Košický kraj má druhú najvyššiu úmrtnosť na nádorové ochorenia spomedzi všetkých krajov Slovenska.

Prekopová pripomenula, že Slovensko sa zaviazalo do roku 2030 dosiahnuť až 90-percentnú zaočkovanosť dievčat a výrazne zvýšiť zaočkovanosť chlapcov vo veku 12 až 14 rokov proti rakovinám, ktoré spôsobuje HPV. "Situácia na východnom Slovensku je však alarmujúca - Košický kraj dosahuje len 31,2 percenta a Prešovský kraj 35,5 percenta zaočkovanosti, čo sú najnižšie hodnoty spomedzi krajov. Tento nedostatok môže mať v budúcnosti závažné dôsledky pre zdravie obyvateľstva regiónu," upozornila.

Približne 48 žien ročne zomrie na východnom Slovensku v dôsledku rakoviny krčka maternice. V rokoch 2012 až 2022 zomrelo na východe Slovenska spolu 4931 ľudí v dôsledku ochorení, ktoré sú spojené s HPV. Vyplýva to z údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI).

Mnohé ženy na východnom Slovensku podľa Urbančíkovej stále nevedia, že pravidelný skríning môže včas odhaliť ochorenie a umožniť účinnú liečbu. "Veľmi dôležitú úlohu v tomto procese zohráva aj vzdelávanie a boj proti dezinformáciám, ktoré často negatívne ovplyvňujú rozhodnutia ľudí o očkovaní," uviedla. Systematická podpora vzdelávania a šírenia pravdivých informácií je podľa nej kľúčová pre zvýšenie zaočkovanosti a celkové zlepšenie prevencie v regióne.

Zástupcovia regiónov sa zhodujú na potrebe koordinovaného prístupu a spojenia síl v oblasti prevencie rakoviny s lokálnymi odborníkmi, lekármi a občianskymi iniciatívami. Dôležitá je pritom dostupnosť spoľahlivých informácií a dôvera ľudí v odborné odporúčania. "My vieme zohrať obrovskú úlohu pri edukačnej činnosti hlavne cez naše stredné školy," povedal podpredseda KSK Karol Pataky.

UPOZORNENIE: TASR ponúka k správe zvukový záznam.

hol mj

Autor: Lekari.sk

Alarmujúce zistenia odborníkov: So zaočkovanosťou detí proti tomuto vírusu to na východe nevyzerá ružovo

📅 13. 3. 2025, 16:38, Zdroj: cas.sk , Vydavateľ: FPD Media, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 392 380 GRP: 8,72 OTS: 0,09 AVE: 1513 EUR

Alarmujúce zistenia odborníkov: So zaočkovanosťou detí proti tomuto vírusu to na východe nevyzerá ružovo

Ilustračné foto.

Kraje východného Slovenska vykazujú najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému papilomavírusu (HPV), ktorý je pôvodcom viacerých typov rakovín. Práve očkovanie je pritom účinnou prevenciou proti tomuto vírusu, pričom vakcína je v plnej výške hrazená poisťovňou, a to dievčatám a chlapcom vo veku 12 až 14 rokov. Poukázali na to v Košiciach hlavná odborníčka Ministerstva zdravotníctva (MZ) SR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast Elena Prokopová a Ingrid Urbančíková z Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF **UPJŠ**).

Zástupcovia Košického samosprávneho kraja (KSK) a Prešovského samosprávneho kraja (PSK) na štvrtkovom stretnutí s odborníkmi diskutovali o možnostiach zlepšenia osvetý s tým, že včasná prevencia môže zachrániť životy.

Oba kraje patria dlhodobo medzi regióny s najnižšou účasťou žien na skríningu rakoviny krčka maternice. Košický kraj má druhú najvyššiu úmrtnosť na nádorové ochorenia spomedzi všetkých krajov Slovenska.

Prekopová pripomenula, že Slovensko sa zaviazalo do roku 2030 dosiahnuť až 90-percentnú zaočkovanosť dievčat a výrazne zvýšiť zaočkovanosť chlapcov vo veku 12 až 14 rokov proti rakovinám, ktoré spôsobuje HPV. "Situácia na východnom Slovensku je však alarmujúca - Košický kraj dosahuje len 31,2 percenta a Prešovský kraj 35,5 percenta zaočkovanosti, čo sú najnižšie hodnoty spomedzi krajov. Tento nedostatok môže mať v budúcnosti závažné dôsledky pre zdravie obyvateľstva regiónu," upozornila.

Približne 48 žien ročne zomrie na východnom Slovensku v dôsledku rakoviny krčka maternice. V rokoch 2012 až 2022 zomrelo na východe Slovenska spolu 4931 ľudí v dôsledku ochorení, ktoré sú spojené s HPV. Vyplýva to z údajov Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI).

Pokračovanie článku na ďalšej strane >>>

pokračovanie

Viac k téme:

Autor: TASR

Najnižšia zaočkovanosť proti HPV vírusu

13. 3. 2025, 18:09, Relácia: **Správy RTVS z regiónov**, Stanica: **STVR 24**, Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

AVE: 5910 EUR

Najnižšia zaočkovanosť proti HPV vírusu

Ivana Leferovičová, moderátorka:

Košický a Prešovský kraj vykazuje najnižšiu zaočkovanosť detí proti ľudskému Papillona vírusu. Ten je pôvodcom viacerých typov onkologických ochorení. Odborníci spolu so zástupcami krajov vyzývajú na intenzívne zlepšenie v oblasti onko prevencie.

Miriam Palková, redaktorka:

V kategórii 12 ročných detí dosahuje zaočkovanosť proti HPV vírusu v Košickom kraji iba 31%, v Prešovskom 35,5 percenta. Zvyšok krajiny je na tom o čosi lepšie.

Elena Prokopová, hlavná odb. MZ SR pre všeob. starost. o deti a dorast:

Ľudia na východnom Slovensku viacej žijú v menších dedinách, v úzkych komunitách, viacej dajú na možno na také tie hoaxy, alebo alebo také tie nepravdivé informácie. Takisto určite má na to vplyv aj väčšie zastúpenie marginalizovaných komunit, ktorí všeobecne majú k očkovaniu taký rezervovanejší prístup.

Ingrid Urbančíková, Ústav epidemiológie LF **UPJŠ**:

Nikto by naozaj neveril v minulosti, že teda to očkovanie ako primárna prevencia bude zabraňovať onkologickým ochoreniam. Sú krajiny, ktoré majú naozaj vynikajúce výsledky v znížení incidencie nádorových ochorení práve očkovaním.

Miriam Palková, redaktorka:

Očkovanie proti ľudskému Papilona vírusu je pre 12 až 14 ročné deti plne hradené zo zdravotného poistenia.

Elena Prokopová, hlavná odb. MZ SR pre všeob. starost. o deti a dorast:

Aj Európska komisia vrátane Slovenska si dala za úlohu do roku 2030 mať zaočkovaných až 90 percent 13 ročných dievčat a čo najväčší počet chlapcov.

Miriam Palková, redaktorka:

V oboch krajoch tak plánujú prehĺbiť spoluprácu s lokálnymi odborníkmi, lekármi aj občianskymi iniciatívami. Potrebujú totiž osloviť tie komunity, v ktorých je účasť na prevencii proti rakovine najnižšia.

Elena Prokopová, hlavná odb. MZ SR pre všeob. starost. o deti a dorast:

Najdôležitejšie pri tomto type vírusu je zaočkovať človeka v čase, keď ešte nemôže byť infikovaný.

Karol Pataky (Most-Híd), podpredseda Košického samosprávneho kraja:

My vieme zohrať obrovskú úlohu pri tej edukačnej činnosti hlavne cez naše stredné školy.

Miriam Palková, redaktorka:

Aktuálne očkujú deti proti HPV vírusu pediatri. Víziou do budúcnosti je možnosť očkovania pre túto vekovú kategóriu aj inými odborníkmi.

Miriam Palková, Slovenská televízia.

Zanedbaná prevencia

📺 13. 3. 2025, 19:48, Relácia: **Televízne noviny**, Stanica: **Markíza**, Vydavateľ: **MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**
Dosah: **337 500 GRP**; **7,50 OTS**; **0,08 AVE**; **32109 EUR**

Zanedbaná prevencia

Marianna Ďurianová, moderátorka:

Východ Slovenská patrí k regiónom s najnižšou zachovanosťou detí proti vírusu HPV.

Jaroslav Zápala, moderátor:

Ten môže spôsobiť rakovinu. Oba kraje chcú preto zvyšovať osvetu.

Veronika Krempaská, redaktorka:

Košičanka Ľubica sa denne stretáva s onkologickými pacientmi. Vidí, čím všetkým si musia prejsť. Ochoreniu chce predísť. Na gynekologické preventívne vyšetrenia chodí pravidelne.

Ľubica Slatina, Centrum pomoci Ligy proti rakovine v Košiciach:

Ja sama som vlastne príkladom toho, že som pri preventívnej gynekologickej prehliadke mala veľmi dobré výsledky cytológie. Takže som sa zamyslela nad tým, že je potrebná naozaj tá prevencia.

Veronika Krempaská, redaktorka:

Proti HPV vírusu plánuje zaočkovať aj 15-ročného syna.

Ľubica Slatina, Centrum pomoci Ligy proti rakovine v Košiciach:

Očkovanie je najjednoduchšou formou prevencie pred týmito ochoreniami, tak prečo to nevyužiť?

Veronika Krempaská, redaktorka:

Východ krajiny je však aktuálne na chvoste v zaočkovanosti detí proti HPV vírusu. Dôvodov je viacero.

Elena Prokopová, hlavná odborníčka MZ SR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast:

Tí ľudia na východnom Slovensku viac žijú v menších dedinách, v úzkych komunitách, informačne prepojených komunitách, kde všade mnohokrát sa ten jeden názor, ktorý sa šíri v celej tej komunite, tak tiež je ťažšia komunikácia s tými občanmi, pretože viac dajú na také tie hoaxy.

Veronika Krempaská, redaktorka:

Odborníci z prešovskej a košickej župy chcú preto na školách alebo v marginalizovaných komunitách viac o problematike informovať.

Karol Pataky, podpredseda KSK:

Máme terénnych sociálnych pracovníkov, máme komunitné centrá a cez tých ľudí, ktorým oni dôverujú, vieme práve napríklad upriamiť pozornosť na dôležitosť tohto očkovania.

Ingrid Urbančíková, Ústav epidemiológie **UPJŠ** v Košiciach:

Musíme zvoliť vhodný spôsob. Pre tú najmladšiu to budú asi krátke videá, pre tú staršiu asi zase niečo, čo ich zaujíma.

Veronika Krempaská, redaktorka:

HPV vírus ovplyvňuje rovnako ako ženy, tak aj mužov a u oboch pohlaví spôsobuje rôzne typy rakovín. Len na východnom Slovensku v dôsledku rakoviny krčka maternice zomrie ročne 48 žien.

Elena Prokopová, hlavná odborníčka MZ SR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast:

Najdôležitejšie pri tomto type vírusu je zaočkovať človeka v čase, keď ešte nemôže byť infikovaný.

Veronika Krempaská, redaktorka:

HPV vakcína je aktuálne na Slovensku plne hrazená zo zdravotného poistenia pre dievčatá aj chlapcov vo veku od 12 do 14 rokov. V budúcnosti by sa táto hranica mohla posunúť. Z Košíc Veronika Krempaská, televízia Markíza.

Šaca - centrum športovej medicíny na východe

14. 3. 2025, 5:50, Zdroj: tlacovespravy.sme.sk, Vydavateľ: Petít Press, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 6 666 GRP: 0,15 OTS: 0,00 AVE: 336 EUR

Šaca - centrum športovej medicíny na východe

O histórii, súčasnosti a budúcnosti športovej medicíny v Nemocnici AGEL Košice-Šaci.

Prinášame vám rozhovor s MUDr. Jozefom Kubašovským, MUDr. Michalom Fečíkom a prof. MUDr. Františkom Sabolom, PhD., MPH, MBA.

MUDr. Jozef Kubašovský:

Rodák z Prešova, úrazový chirurg, dlhoročný športový lekár, medicíne sa venuje vyše 40 rokov. Od roku 2007 je súčasťou ortopedického tímu Kliniky muskuloskeletálnej a športovej medicíny v Košiciach-Šaci. Pracoval ako lekár HC Košice, staral sa o slovenskú hokejovú reprezentáciu, je autorom a spoluautorom množstva odborných publikácií, ktoré boli publikované v renomovaných odborných časopisoch.

MUDr. Jozef Kubašovský

Aké boli vaše prvé kontakty so športovou medicínou a kedy sa vlastne začala písať história športovej medicíny v Košiciach-Šaci?

J. K.: Od detstva som sa venoval športu, futbalu na profesionálnej úrovni. Dokonca som v roku 1978 nastúpil v pamätnom zápase FC Košice proti AC Miláno na legendárnom štadióne San Siro. Ak by sme vtedy mali trochu viac športového šťastia, bol by to dokonale splnený športový sen. Už ako športovec som bol často v kontakte s úrazmi. Preto bola pre mňa po skončení štúdia medicíny prirodzenou voľbou úrazová chirurgia. Popri práci úrazového lekára som sa neprestal venovať futbalu. Veľa času som trávil s aktívnymi športovcami, dobre sme sa poznali a oni mi dôverovali. Logickým vyústením bolo, že som sa začal aktívne venovať starostlivosti o športovcov. V roku 1986 som začal robiť lekára hokejistov VSŽ Košice, po čase som sa stal aj lekárom hokejovej reprezentácie.

Počas dlhoročnej kariéry ste určite zažili viacero nezabudnuteľných okamihov. Na ktoré rád spomínate?

J. K.: Pre každého športovca, obzvlášť sa to týka vrcholových športovcov, je najvyššou metou a uspokojením víťazstvo, prípadne zisk medaily na významnom podujatí. Určite nezabudnem na Helsinky a striebornú medailu našich chlapcov na MS v hokeji a víťazstvá HC Košice v slovenskej extraligovej súťaži. Ako športový lekár mužstva a bývalý športovec som tie chvíle s chlapcami prežíval veľmi intenzívne. Samozrejme, v rámci svojej kariéry som popri víťazstvách zažil aj trpké prehry, bolestivé zranenia hráčov a sklamanie z nenaplnených očakávaní.

Kedy ste si, povedané športovou terminológiou, obliekli „šaciánsky dres“?

J. K.: Členom tímu ortopedického oddelenia, dnešnej Kliniky muskuloskeletálnej a športovej medicíny, v nemocnici v Košiciach-Šaci som sa stal v roku 2007. Po mojom nástupe sa športovej medicíne začali veľmi rýchlo venovať aj moji kolegovia z kliniky. V oblasti športovej medicíny si nemocnica v Šaci začala postupne získavať dobré meno, a to nielen na regionálnej úrovni. Dodnes mám pocit vnútorného uspokojenia, že som bol pri zrode tradície športovej medicíny v Šaci.

Strieborný hokejový tím z MS v Helsinkách, 2012. MUDr. Kubašovský v strednom rade druhý zľava.

MUDr. Michal Fečík:

rodák zo Sniny, má atestácie zo všeobecnej medicíny a telovýchovného lekárstva. Od roku 2014 pracuje v Nemocnici AGEL Košice-Šaca. Na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach sa venuje výučbe medikov. Pracuje ako lekár hokejového klubu HC Košice a lektor vzdelávania kondičných trénerov na Slovensku. Je členom výboru Slovenskej spoločnosti telovýchovného lekárstva a jedným z spoluautorov novej učebnice z oblasti telovýchovného lekárstva, ktorá bola pred mesiacom uvedená na trh.

Ako ste sa dostali k športu?

M. F.: Môj otec, Michal Fečík st., bol aktívny športovec, hral najvyššiu ligovú súťaž vo volejbale. Už v kočíku som s ním trávil celé hodiny na tréningoch. Keď už som bol starší, rozprával mi príhody, ako ma na štadióne počas prestávok na tréningu prebaľoval. V športovom prostredí som vyrástol, dodnes sa v ňom cítim doma a život bez každodenného aktívneho športovania si ani neviem predstaviť.

Čo vám šport dáva? Je niečo, čo vám aj berie?

M. F.: Športu som sa venoval od raného detstva. Hrával som basketbal, ktorý ma okrem disciplíny, sebaovládania a vytrvalosti pri prekonávaní prekážok naučil tešiť sa z dobrej prihrávky spoluhráčovi. Už v mladosti som sa tak naučil, aký dôležitý je pre úspech tímu kolektívny duch a pocit vzájomnej spolupatričnosti. Keď každoročne behávame s kolegami štafetový beh naprieč Slovenskom a pri

dobiehaní úsekov som na pokraji psychických a fyzických síl, posledným hnacím motorom, ktorý mi ostáva, je pre mňa práve ten tímový duch a pocit zodpovednosti voči kolegom, ktorý som získal v čase mládežníckeho športovania. Jediné, čo mi šport berie, je čas. Ako lekár HC Košice trávim množstvo hodín na štadióne. Prakticky každodenne riešim vážne aj menej vážne zdravotné problémy hráčov nášho mužstva. Všetci v realizačnom tíme vedia, že telefón si nikdy nevypínam a som vždy k dispozícii.

Aká bola vaša profesionálna cesta po ukončení štúdia medicíny?

M. F.: Už počas štúdia ma lákala športová medicína. Po ukončení lekárskej fakulty som sa niekoľko rokov venoval všeobecnému lekárstvu, aby som získal dobrý a dostatočne široký prehľad. Bol to dobrý základ pre moju budúcu kariéru športového lekára, pretože športová medicína je výrazne multidisciplinárny odbor.

Nám divákovi sa môže zdať, že športový lekár je ten, čo behá s aktovkou po trávniku, prípadne sa za asistencie hráčov kľže po ľade k zranenému. O čom ale skutočne je moderná športová medicína?

M. F.: Dnes je športová medicína vedný odbor založený na dôkazoch. Využíva množstvo špičkových technológií, ktoré pomáhajú pri plánovaní tréningu a regenerácie. Individualizovaná výživa športovcov pripomína niekedy „gastronomickú alchýmiu“. V poslednom období sa v športovej medicíne kladie veľký dôraz na mentálny koučing a športovú psychológiu, lebo základom úspechu športovca je víťazné nastavenie a „dobrá hlava“. Aj najmenšie zakolísanie v mentálnom nastavení, strata motivácie, prípadne naštrbenie sebadôvery môže byť zlomovým okamihom v dovtedy úspešnej kariére aj tých najtalentovanejších športovcov.

Aké je postavenie športovej medicíny na Slovensku?

M. F.: Dejiny slovenskej športovej medicíny boli prepísané v roku 2016 prijatím zákona o športe, na základe ktorého vyplýva všetkým registrovaným športovcom povinnosť pravidelne absolvovať športovo-lekársku prehliadku. Vďaka tejto legislatívnej úprave sa stal vrcholový šport na Slovensku výrazne bezpečnejším, znížilo sa riziko náhlej smrti či početnosť zranení športovcov. Za obzvlášť významné to považujem pre ochranu zdravia našich športujúcich detí. Dôsledkom prijatého zákona bol, pochopiteľne, aj výrazný nárast dopytu po odborníkoch z oblasti športovej medicíny.

Kedy ste sa začali venovať športovej medicíne?

M. F.: Športovej medicíne sa venujem už desať rokov, a to v rámci môjho pôsobenia v Nemocnici AGEL Košice-Šaca. Mám tu vytvorené dobré možnosti profesionálne rásť a môžem pokojne konštatovať, že som tu vďaka vytvoreným podmienkam a výbornej spolupráci s ostatnými kolegami, ktorí sa venujú športovej medicíne, pracovne aj ľudsky spokojný.

Aké spektrum vyšetrení na vašom pracovisku realizujete?

M. F.: Vykonávame kompletnú diagnostiku zdravotných a funkčných ukazovateľov prostredníctvom záťažových testov. Posudzujeme fyzickú kondíciu, ako aj bezpečnú hranicu záťaže športovcov s cieľom zlepšenia výkonnosti športovca. V prípade potreby zabezpečíme komplexné vyšetrenie na vylúčenie prípadných zdravotných rizík, úzko spolupracujeme so špecialistami z Nemocnice AGEL Košice-Šaca a Kardiocentra AGEL Košice-Šaca.

Je pravda, že dnes dokáže športový lekár analyzovať „správnosť behu“ športovca? Znie to tak trochu ako z vedecko-fantastického filmu.

M. F.: Máte pravdu. Ide o tzv. biomechanickú analýzu. Zjednodušene povedané, detailne nasnímame chôdzu, beh, skok a odraz športovca. Špeciálny softvér následne podrobí záznam analýze a stanoví odchýlky od optimálnej techniky. Ďalším krokom je „učenie správneho behu“, kedy počas behu na bežeckom páse softvér vedie športovca ku korekcii „zlozvykov“, ktoré znižujú jeho výkon, prípadne ho ohrozujú zranením. Máme s touto metodikou výborné výsledky, vyžaduje ale od lekára a aj od športovca veľa trpezlivosti a vytrvalosti.

Koľko prehliadok ročne zvyknete u športovcov vykonať? Staráte sa aj o detských športovcov?

M. F.: Minulý rok u nás absolvovalo prehliadku približne 800 športovcov. Detských pacientov sme vyšetřili z tohto počtu okolo 450, čiže detskí športovci predstavujú väčšinu našich klientov. Práca s deťmi je mimoriadne náročná a zodpovedná, jej špecifikom je, že si musíte získať dôveru nielen športovca, ale aj jeho rodičov. Som úprimne rád, že počet detských športovcov, ktorí k nám chodia, z roka na rok narastá. Oni sú budúcnosťou slovenského vrcholového, ale aj rekreačného športu.

Je známe, že vašimi klientmi sú viacerí úspešní vrcholoví športovci, ktorých poznáme zo svetových športových podujatí a médií.

M. F.: Skladba našich klientov je veľmi rôznorodá. Pravidelne k nám chodia viacerí mediálne známi profesionálni športovci z NHL a KHL, staráme sa o drvivú väčšinu profesionálnych športových klubov regiónu, napríklad HC Košice, FC Košice, plavci, lyžiari. Veľkú pozornosť venujeme detským a mládežníckym klubom, venujeme sa amatérskym športovcom, ale aj úspešným bojovníkom bojových umení.

Víťazná sezóna 2022/2023 s HC Košice - kluboví lekári MUDr. Michal Fečík a MUDr. Tomáš Ševčík.

Ak za vami prídu rodičia s otázkou, na aký typ športu má ich dieťa predpoklady, viete im poradiť?

M. F.: Áno, pomocou genetickej analýzy vieme odhadnúť dispozície dieťaťa pre vytrvalostný alebo rýchlostný druh záťaže. Na základe vyšetrenia vieme rodičom odporučiť, na aký druh športu má ich dieťa predpoklady a upozorniť ich na prípadný sklon k zvýšenému riziku k určitému typu zranení. Vopred ale asi sklame všetkých, ktorí snívajú o tom, že vychovávajú zo svojich detí medailistov a práve sa dozvedeli o tajnom recepte, ktorý im tento sen pomôže naplniť. Ani tento druh vyšetrenia, ani žiaden iný nie je garanciou, že z ich dieťaťa vyrastie špičkový vrcholový športovec.

Čo by ste odkázali rodičom, ktorí túžia mať zo svojich detí hviezdnych športovcov?

M. F.: S takými rodičmi sa stretávam veľmi často. Prvé, čo sa im snažím zdôrazniť, je, aby vnímali a počúvali svoje dieťa a šport, ktorému sa má dieťa venovať, vybrali spolu. Nie je rozhodujúce, čo sa páči im, ale čomu sa chce venovať ich ratolesť. Byť prísny v nárokoch na vzdelanie, vyžadovať disciplínu a zodpovedný prístup k tréningovému procesu je určite správne. Ale prílišný tlak na výkon v detskom veku, obzvlášť v individuálnych športoch, môže dieťaťu šport skôr znechutiť a naštrbiť ešte len vyvíjajúce sa sebavedomie dieťaťa. Príliš ambicióznym a motivovaným rodičom sa snažím zdôrazniť, že hlad po víťazstve, ktorý je typický pre úspešných vrcholových športovcov, musia cítiť ich deti, nie oni. Mentalitu víťazov musí mať totiž športovec v sebe. Úlohou rodičov je ich na ceste za úspechom správnym spôsobom podporiť a viesť. Ak sa naučia v detstve pri športovaní dodržiavať pravidlá fair play, je predpoklad, že ich budú dodržiavať aj v živote. Osobne to považujem za jeden z najdôležitejších prínosov detského a mládežníckeho športu pre spoločnosť.

Už dlhé roky robia Slovensku vo svete športu veľmi dobré meno naši paraolympionici. V kolektívnych aj individuálnych disciplínach prinášajú z medzinárodných súťaží pravidelne množstvo ocenení. Máte klientov aj z radov telesne postihnutých športovcov?

M. F.: Som veľmi hrdý, že nám telesne postihnutí športovci dôverujú a pravidelne k nám chodia na športové prehliadky. Máme medzi klientmi paraolympijských majstrov sveta, viacnásobných paraolympijských víťazov, medailistu z majstrovstiev Európy. Postihnutí športovci sú podľa mňa najlepším príkladom toho, ako pestovaním pevnej vôle, disciplíny a vytrvalosti pomáha šport prekonávať aj zdanlivo neprekonateľné prekážky.

Slovenskí paraolympionici: Samuel Andrejčík (dole vľavo), Kristína Kudláčová (dole vpravo), Viliam Holenda (vľavo hore), Richard Holenda (v strede), MUDr. Michal Fečík.

Ponúkate športovcom aj niečo výnimočné?

M. F.: Áno, ako jediní v regióne sme začali vykonávať analýzu okysličenia svalov športovca priamo počas tréningového procesu. Zásadným spôsobom nám to rozširuje možnosti optimalizácie tréningu. Tréner a športový lekár dostávajú priamo počas tréningu spätnú väzbu o výkonnostných limitoch športovca. Túto revolučnú metodiku využívajú svetové kluby a naši športovci ju už niekoľko mesiacov majú k dispozícii tiež.

Prezradíte čitateľom niečo z vašich plánov do budúcnosti?

M. F.: V apríli tohto roka sa bude v Košiciach konať významný Medzinárodný kongres telovýchovného lekárstva, na ktorého organizácii sa spolupodieľam. Veľmi ma teší, že Nemocnica AGEL Košice-Šaca a Kardiocentrum AGEL Košice-Šaca bude mať na programe dôstojné a bohaté odborné zastúpenie. Verím, že s HC Košice budeme mať úspešnú sezónu a hráčom sa budú vyhýbať zranenia. V najbližších rokoch plánujem dokončiť doktorandské štúdium a obhájiť vedecký titul PhD. Rád by som využil priestor a poďakoval sa hráčom hokejového klubu HC Košice kategórie U15, ktorí tvoria výskumný súbor mojej práce, za trpezlivosť a vytrvalosť. Testy, ktoré spolu v rámci tréningovej záťaže robíme, sú mimoriadne namáhavé. Vďaka patrí, samozrejme, aj vedeniu klubu, že mi realizáciu výskumu umožnilo. Som presvedčený, že výsledky výskumu posunú tréningový proces v Košiciach o kúsok bližšie k svetovej špičke.

Máte čas venovať sa popri starostlivosti o športovcov aj športovaniu?

M. F.: Cvičím skoro ráno v improvizovanom fitnescentre, na ktoré som s tichým súhlasom manželky zmenil našu garáž. Našťastie som k pravidelnému cvičeniu motivoval aj ju, a tak mi už rannú námrazu na negarážovanom aute počas zimných mesiacov nevyčíta. K pohybu vieme aj našu 5-ročnú dcéru, ktorá sa aktívne venuje tancu. Ako to bude u nej so športom v budúcnosti, to sa ešte ukáže.

prof. MUDr. František Sabol, PhD., MPH, MBA:

Prednosta Kliniky srdcovej a cievej chirurgie **UPJŠ LF** a KCE, kardiocirurg a univerzitný profesor založil a vedie Kardiocentrum AGEL Košice-Šaca a od 1. januára 2025 vedie aj Nemocnicu AGEL Košice-Šaca. Skúsený zdravotnícky manažér má za sebou bohatú vedeckú a pedagogickú činnosť. Niekoľko rokov bol prodekanom Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Je podpredsedom Vedeckej rady AGEL a členom Vedeckej rady **UPJŠ LF** v Košiciach.

Profesor František Sabol

Akú úlohu zohráva šport vo vašom živote, pán profesor?

F. S.: Svet športu je od detstva súčasťou môjho života, mal som možnosť spoznať ho z viacerých strán. Bol som dorastenecký reprezentant v basketbale, niekoľko sezón som bol lekárom 1. FC Košice, nie je tomu tak dávno, keď som bol prezidentom úspešného mužského basketbalového klubu KB Košice a teraz, ako hrdý rodič, povzbudzujem svojho syna, ktorý hrá ligu za FC Košice v kategórii U 15. Šport mi dal disciplínu, naučil som sa ísť za úspechom aj cez bolesť. Každý zápas pre mňa znamená silnú emóciu, vždy idem „all in“.

Sezóna 2017/2018, basketbalisti KB Košice získali Slovenský pohár, štvrtý sprava prof. František Sabol.

Čo si máme predstaviť pod pojmom moderná športová medicína?

F. S.: Moderná športová medicína je multidisciplinárny odbor. Na komplexnej starostlivosti o športovcov sa podieľajú odborníci zo všeobecnej a preventívnej medicíny, telovýchovného lekárstva, športovej kardiológie, intervenčnej kardiológie, muskuloskeletálnej medicíny, ortopedickej operačnej liečby, športovej psychológie a rehabilitácie. V Nemocnici AGEL Košice-Šaca a v Kardiocentre AGEL Košice-Šaca sme výnimoční v tom, že takúto komplexnú starostlivosť zabezpečujeme vo všetkých odbornostiach v dvoch nemocniciach, ale pod jednou strechou. Pracovisko, ktoré nepokrýva celé spektrum odborností, ale zastreší len úzku, špecifickú oblasť, už podľa môjho názoru nezodpovedá potrebám modernej športovej medicíny 21. storočia.

Čo je podľa vás hlavným poslaním športovej medicíny?

F. S.: Moje prvé kontakty so športovou medicínou boli ešte v období mojej športovej kariéry. Potom som si prácu športového lekára vyskúšal naživo na trávniku 1. FC Košice a neskôr, ako prezident basketbalového klubu, som bol, samozrejme, vo veľmi úzkom kontakte s lekárom, masérom aj fyzioterapeutom klubu. Od januára 2025 sa športovej medicíne venujem aj manažérsky. Starostlivosť o športovcov má v Šaci dlhodobú tradíciu a vysokú kvalitu. Ako jediní na Slovensku sme od roku 2016 nositeľmi prestížneho titulu FIFA Medical Centre of Excellence. Teším sa z toho, ako aj z ostatných ocenení, ktoré Nemocnica AGEL Košice-Šaca dostala. Fotografie z víťazných zápasov, preberania medailí, na ktorých sú po boku športovcov naši lekári, ma naplňujú pocitom hrdosti. Sú isto dobrou reklamou nemocnice a aj formou verejnej satisfakcie celému tímu šačianskej športovej medicíny. Asi to robíme dobre, keď nám dôverujú špičkoví športovci, ale pokiaľ by tam naša aktivita skončila, bola by to taká športovo-medicínska „potemkinova dedina“. Som totižto hlboko presvedčený, že „nie menej dôležitá športová medicína“ sa robí mimo svetiel kamier, zábleskov fotoaparátov a záujmu médií. Myslím na prácu s mládežníckymi klubmi, s registrovanými rekreačnými športovcami, na starostlivosť o postihnutých športovcov, spoluprácu so športovými klubmi, ktoré súťažia len v regionálnych súťažiach. Tu, v Šaci, sme a budeme aj pre nich.

Čo pripravujete v Šaci pre vašich športujúcich klientov?

F. S.: V priebehu tohto roka zavedieme do praxe unikátnu metodiku sledovania reakcie organizmu športovca na záťaž, viac k tomu ale neprezradím. Nie je tajomstvom, že intenzívne pracujeme na finalizácii projektu akcionárom schválenej mega-investície do rozvoja oboch nemocníc v Šaci. Súčasťou projektu je aj najmodernejšie a asi aj najväčšie pracovisko športovej a preventívnej medicíny na Slovensku.

Autor: TASR